

ඉබේ සතුව

පාළිය ද සමඟ යැ

කුමාරතුංග මුනිදාසයන්
විසිනි

කොළඹ
සිමාසහිත ඇම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම

ඉබේ සිතුව

පාලිය ද සමග යැ

කුමාරතුංග මුනිදාසයන්

විසිති

කොළොඹැ

සීමා සහිත M. D. ගුණසේන සහ සමාගමය
කෙත් පල වියැ.

සීමා සහිත ඇම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගමය

217, තොරස් විදිය, කොළඹ.

33, යටිනුවර විදිය, මහනුවර.

2, මාතර පාර, ගාල්ල.

ද කෲස් පාර, මීගමුව.

තව තහරය, අනුරාධපුරය.

දෙ වන පැහැරවුම — 1963 සැප්තැම්බර්

සියලු නිමි කම් ඇවුරුණේ යැ.

කොළඹ සීමා සහිත ඇම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගමය විසින්
මුද්‍රණය කරවා ප්‍රසිඳි කරන ලදි.

ගහවූව

ගහල දිවැ බොහෝ දෙන සකුව උගත්තට යැයි කල් මරති. එ සේ ද කොටැ, කෙළවරැ දී තමන් දන්නා සකුවක් නැති බව දැනැ තැවෙත්. වරද උගත්වත්තවුන් අතෙහි යැ.

උගත්තට අමාරැ බසෙක් නො වේ සකුව මේ නියරින් ඉගෙනැ බලන්නැ. මෙයට වැඩි කලක් යන්නේ ද නො වේ. දවසකට එක් පැදුම ගණනේ උගතියොත් ගෙවෙන්නේ කී දවස ද?

සකු අකුරැ ලියා හැඳින්වියැ යුතු වුව ද, මෙහි එ බන්දකට ඉඩ නැති. සකු හෝති පොතක් — බොම්බාගේ අකුරැ ඇති එකක්* — සපයාගෙනැ බලාගත මැනැවි. ඇබැසි සපුරා, දත් තැනක් ලවා බලවාගත හොත් වඩාලා මැ හුදුහු යැ. අකුරටත් ඇබැසියටත් අප පිහිට පතනොත් පතිණ වියදමට සත හයේ මුද්දරයක් එවමින් විමසන්නැ.

මෙයින් ඉගැන්වෙනුයේ, සකුව මැ නො වේ පාලිය ද නිකම් මැ පහළ වෙයි. අලුත් මැ මගෙකිනි. එ කො තරම් පහසු ද යනු එළි වත් වත් බබට ගෙ සොම්නස් උපදිනු නියත යැ.

කුමාරතුංග මුහුදුස

2487 පොසොන් පුර 2.

පාණදුරේ දී යැ.

*මේ සඳහා සංස්කෘත බාලාදයී නම් පොත මැනැවි. M. D. ගුණසේන වෙළෙඳ හලින් ලබාගත හැකි.

ඉබේ සිකුට

පළමු වන පොත

1. පැදුම

1. ඔබ අද උගන්නේ ර, ස, ග, ම, හ යන අකුරු පස යැ.
2. එ අකුරු පස සකුයෙන් ලියන්නැ. ඔව්ස් ඇති ඇති සේ එය පුරුදු කළ යුතු.
3. මේ එක් එක් අකුර බිඳුව යොදා ලියන්නැ.
රං සං ගං මං හං
4. මේ එක් එක් අකුර දෙබිඳුව යොදා ලියන්නැ.
රඃ සඃ ගඃ මඃ හඃ
5. සකු අකුරු සතරෙකැ මැ එක්වත් මුදුන් ඉරක් ියන සැටි සිතට ගන්නැ. 'හ' යන්නට ඒ මුදුන් ඉර පිරි නැති.
6. පහතැ පෙනෙන වදන් සකු අකුරින් ලියන්නැ. එක් එක් පදයේ සියලු අකුරු ලියුවාට පසු යැ මුදුන් ඉර අඳින්නේ. 'හ' යන්නට මුදුන් ඉර පිරි නැති බව හොඳට සිතට ගත යුතු.

රසං	සමං	රංගං	හගං	සංගමං	සමරං
රසඃ	සමඃ	රංගඃ	හගඃ	සංගමඃ	සමරඃ

7. 'රස:' යන අූ ලෙසින් දෙ බිඳුයෙන් කෙළවර වන නම පුපු (පුම) ලිඟු යැ.

'රසං' යන අූ ලෙසින් බිඳුයෙන් කෙළවර වන නම නිපුස් (නපුංසක) ලිඟු යැ.

8. තේරුම

රසං	—	රසය	භගං	—	වාසනාව
රස:	—	,,	භග:	—	,,
රංගං	—	නඵව	සමං	—	සමය
රංග:	—	,,	සම:	—	,,
සමරං	—	සුඤ්ඤ	සබ්බසමං	—	එක්වීම
සමර:	—	,,	සබ්බසම:	—	,,

පාලිය

පාලිය අමුතු බසක් නො වේ සකුව දන්නකුට පාලිය ඉබේ මැ උගත්තට මසෙකුත් නො යේ. එය උගත්තට අවුරුදු ගණන් මරන්නෝ පවත් කෙරෙහි.

1. පාලියෙහි දෙ බිඳුව නැති සකුයෙහි යම් තැනෙකැ 'අ' යන්න හා යෙදුණු දෙ බිඳුව ('අ:' යන්න) වේ නම්, එය 'ඕ' යන්නට හරවන්නැ.

රාම: = රාමෝ

මද: = මදෝ

බාල: = බාලෝ

අය: = අයෝ

මේ තැනැ දෙන ලද සකු වදන් පාලියට පෙරලීමට දන යුතු එ පමණ යැ.

2. මේ නසින්, සකු පැටුමට දුන් වදන් දෙලොස පාලියට තහන්නැ.

2. පැදුම

1. සකු අකුරින් ලියන්න.

ඊ, ජ්, ඞ, මි, ඞ්,
 රා, සා, ගා, මා, භා,
 ඊ ඊ, සි සි, හි හි, මි මි, හි හි,
 රා රා, සි සි, ගු ගු, මු මු, භු භු,

2. හල් අකුරු හැරු අත් සියල්ල බිඳුව යොදා (සකු අකුරින්) ලියන්න.

3. එ සියල්ල දෙ බිඳුව යොදා ලියන්න.

4. සකු අකුරින් ලියන්න. පහත පෙනෙන වදන්.

රාග:	(රාගය)	සාගර:	(සයුර)
හිරි:	(පව්ව)	සීමා	(ඉම)
ගුරු:	(ඇඳුරු)	සුර:	(හිරු)
ගුරු:	(ඇඳුරෝ දෙ දෙන)	සුරි:	(පඬුවා)
ගංගා	(ගඟ)	භාග:	(කොටස)
හි:	(වදන)	භාර:	(බර)
භූරි:	(බොහොව)	මාර:	(මරුවා)
හිම:	(හිමයා)	මීමාසා	(විමසීම)
හිරු:	(බිස-ගුල්ලා)	මිර:	(සයුර)
භූමි:	(බිම)	මුර:	(එ නම් අසුරයා)
රසම්	(කිරි)	මුරා	(එ නම් ගැහැනිය)
මාංසම්	(මස්)	මුරු:	(එ නම් රට)

5. රාග, සුර, හිම, මාර, ග්‍රාම (ගම), ගජ (ඇතා), අජ (එළුවා) යන පුදු ලිඟු තවුන්

පත්‍ර, පුෂ්ප, තෙත්‍ර, ජල යන නිපුස් තවුන් පළමු වැනි වර ගත්වන්න. (වර තහන්න.)

6. පහසු (දැකීමෙහි), ගවේෂ (යාමෙහි), බාද (කැමෙහි),
නිෂේධ (සිටීමෙහි), පන (වැටීමෙහි) යන පවතු
අග්‍ර (ක්‍රියාභිග්‍රහණ) දැන් කලා ගැනෙන නැතිගෙහි
(වර්තමාන කාල ප්‍රථම පුරුෂයෙහි) වර තහන්නා.

7. මේ කියමන් හෙළවට තහන්නා :—

සුරු: හිමං පහසති.

අපේ පත්‍රාණි බාදනා.

පත්‍රාණි පනනති.

හිම: ග්‍රාමං ගවේෂති.

ගජා: නිෂේධනති.

8. 7 වැනි පුස්තකයේ (පාඨයේ) කියමන්වලා සියලු පද
ගිණිය (බස) වෙනස් කොට කියමන් ලියන්නා.
(එක් ගිණිය පද දෙ ගිණිය ද බුහු ගිණිය ද කල යුතු.
දෙ ගිණිය පද එක් ගිණිය ද බුහු ගිණිය ද කල යුතු.
බුහු ගිණිය පද එක් ගිණිය ද දෙ ගිණිය ද කල යුතු.)

මෙය විමසන්නා.

(1) සුරු:	සුරෝ	සුරා:
(2) සුරම්	සුරො	සුරාන්

අරුත්

(1) සුර නෙමේ	දෙ සුරයෝ	තුමු	සුරයෝ	තුමු
(2) සුරයා	දෙ සුරයන්		සුරයන්	

මේ සකුවෙහි 'අ' අත් පුස්තක ලිඟ ('අ' කාරාන්ත පුරුෂ-
ලිඟ) 'සුර' නාමය පළමු වන දෙ වන වර (විභක්ති)
ගත් සැටි ය.

(1) එලං	එලෙ	එලාති
(2) එලං	එලෙ	එලාති

අරුත්

(1) ගෙහිය දෙ ගෙහිය ගෙහි

(2) „ „ „

මේ 'අ' අත් නිපුණ ('අ'කාරාත්ත නිපුණක) 'එල' තමුය වර ගත් සැටි යැ.

සකුයෙහි ගිණි තුනෙකි. එක් ගිණි (Singular) දෙ ගිණි (Dual), බුහු ගිණි (Plural) යැ යි. දෙ දෙනකු ගැනෙහි තැන දෙ ගිණි යි.

ක්‍රීඩති ක්‍රීඩතා ක්‍රීඩන්ති

අරුත්

කෙළී කෙළිති කෙළිති

'ක්‍රීඩ' යනු පවතු අභව (ක්‍රියාභවය) යි.

'ති' යනු ද

'තා' „

'අන්ති' „

පවතු වර (ක්‍රියා විභක්ති) යි.

'ති' යනු එක් ගිණි යැ

'තා' „ දෙ ගිණි „

'අන්ති' „ බුහු ගිණි „

එකකු පවත්නා කලා එක් ගිණි ද, දෙ දෙනකු පවත්නා කලා දෙ ගිණි ද, වැඩි දෙනකු පවත්නා කලා බුහු ගිණි ද යෙදේ

බාලා: ක්‍රීඩති (දරුවා කෙළී)

බාලෝ ක්‍රීඩතා (දෙ දරුවෝ කෙළිති)

බාලා: ක්‍රීඩන්ති (දරුවෝ කෙළිති)

පාලිය

1. 'අ' යන්න හැර සෙසු අකුරෙකින් පසු වැ දෙබිඳුව (ඃ)
 යෙදුණු පදයක් පාලියට පෙරලන කලැ දෙබිඳුව (ඃ)
 හැර-දමන්නැ.

බාලා:	=	බාලා
හරි:	=	හරි
ලක්ෂමි:	=	ලකබ්
ප්‍රභූ:	=	පභූ
වට්ඨ:	=	වට්ඨ

2. බිඳුවට හෝ හල් හඬකට හෝ පෙරටු වැ යෙදුණු
 දිගු හඬ කොට කරන්නැ.

මාංස	=	මංස
තේත්‍ර	=	තෙනන
ගෝත්‍ර	=	ගොනන

3. පාලියෙහි දෙ ගිණි බසෙක් නැති. සකුයෙහි දෙ ගිණි
 පදය වෙනුවට ද පාලියෙහි බුහු ගිණි පදය මැ
 යොදන්නැ.

සුරෝ	=	සුරා
ක්‍රිඩත:	=	කිලනති
එලෙ	=	එලාති
<u>සකු</u>		<u>පාලි</u>
ග්‍රාම	=	ගාම
පුෂ්ප	=	පුප්ප
තෙත්‍ර	=	තෙනන
පත්‍ර	=	පතන
පශ්‍ය	=	පස්‍ය
තිස්ස	=	තිට්ඨ
ක්‍රිඩ	=	කිල
සුරම්	=	සුරං
සුරාන්	=	සුරෙ

(සෙස්සෙහි වෙනසෙක් නැති.)

ඇබැසිය

1. සකු ඇබැසියේ සතර වැන්නෙහි සියලු පද පාලියට පෙරලන්න.
2. පස් වැන්නෙහි දෑක්වූ තමු පාලියට වර නගන්න.
3. ස-වැන්නෙහි පවතු අගු පාලියට වර නගන්න.
4. සත් වැන්නෙහි කියමන් පාලියට පෙරලන්න.
5. අට වැන්නෙහි කියමන් පාලියට පෙරලන්න.

3. පැදුම

1. ම සි ද සි යන භව දෙන සකු අකුරු ලියා පුරුදු කරන්න.
2. එ සතරත් ර, ස, ග, ම, හ යන පසක් හල් ලකුණු, ඇළ පිළි, (ලුහු දිගු) ඉස් පිළි, ඇළ පිළි ගැට ගන්වා ලියන්න.
3. හල් අකුරු හැර අන් සියල්ල බිඳු සහිත කොට, දෙ බිඳු සහිත කොට, ලියන්න.
4. මේ සකු වදන් ලියන්න. සකු අකුරින් :—

සටා	(කෙසුරු)	ගාසම්	(ඉතා දැඩි)
හටා	(සුදුවා)	රුසි	(නැගුණු අරුත)
රදා	(දන)	මදිරා	(සුරා)
මදා	(එහිය)	මුදා	(සතුට)
ගදා	(ගදව)	හිදුරම්	(හෙණ)
සහා	(සබය)	දුරුම්	(දර)
දර්	(ගුහාව)	දුරා	(අඹුවෝ)
මයම්	(මඩම)	ගුසා	(සැහැටුණු)
ගාසා	(ඉතා දැඩි)	ගුසා	"
ගාසා	"	ගුසම්	"

5. හට, රද, ගිරි (පව්ව), ගුරු (ආදුරා) යන පුසු ලිඟු
තමුත්

මාංස (මස්), වාරි (දිය), මඩු (මි පැණි) යන නිපුස්
ලිඟු තමුත්

පළමු වැන්නෙහිත් දෙ වැන්නෙහිත් වර නගන්තැ.

6. රක්ෂ (රැකීමෙහි), හව (වීමෙහි), සුධා (සුද කිරීමෙහි),
විකස (පිපීමෙහි), එල (පල දැරීමෙහි), පුෂ්පා
(මල් දැරීමෙහි), මිලාය (මැලැවීමෙහි) යන පවතු
අඟු (ක්රියාබහ) දැන් කලා ගැනෙන තැනියෙහි
(වතීමාන කාල ප්‍රථම පුරුෂයෙහි) වර නගන්තැ.

7. මේ කියමන් හෙළවට පෙරලන්නැ.

හඳිඟ සුධාන:

මඩු මඩුරං හවති.

ගජා: වාරි පිබනති.

අජා: මාංසං ත බාදනති.

ගුරා: මඩු පිබති.

ගිරි: විශාල:

ගජ: රඳො රක්ෂති.

විකසන්ති පුෂ්පාණි.

එලති වෘක්ෂ:

මිලායන: කුසුමෙ.

වෘක්ෂ: පුෂ්පානි.

ගජා: ච අජා: ච පත්‍රාණි බාදනති.

8. සත් වැනි පුසුයේ (පාතයේ) කියමන්වලා සුදුසු සියලු
තන්හි වදන්, ගිණි (බස්) පෙරලා ලියන්නැ (එක්
ගිණි පද දෙ ගිණි බුහු ගිණි ද, දෙ ගිණි පද
එක් ගිණි බුහු ගිණි ද, බුහු ගිණි පද එක්
ගිණි දෙ ගිණි ද කල යුතු.)

මෙය විමසන්නැ.

1. කපි:	කපි	කපය:
2. කපිම	කපි	කපිත්
1. ආබු:	ආබු	ආබව:
2. ආබුම	ආබු	ආබුත්
1. සුරහි	සුරහිනි	සුරහිනි
2. „	„	„
1. වසතු	වස්තුනි	වස්තුනි
2. „	„	„

තේරුම්

1. වදුරා	දෙ වදුරෝ	වදුරෝ
2. වදුරා	දෙ වදුරන්	වදුරන්
1. මියා	දෙ මියෝ	මියෝ
2. මියා	දෙ මියන්	මියන්
1. සුවද	දෙ සුවද	සුවද
2. „	„	„
1. වත	දෙ වත	වත්
2. „	„	„

මේ යැ 'ඉ'යන් ('ඉ'කාරානන) 'උ'වත් ('උ'කාරානන) නමු පළමු වන දෙ වන වර (විබන්) ගන්නා සැටි.

'ඉ'යන්	පුසු ලිඟ	'කපි' සද සි.
'උ' „	„	'ආබු' „
'ඉ' „	නිපුස් ලිඟ	'සුරහි' „
'උ' „	„	'වසතු' „

මේහි එක එක රූපය මැනවින් පිරික්සා එක-එකෙහි වෙනස හොඳින් සිතට ගන්නා.

හෙළි (හිසාන)

තොවරතැගෙන සද මෙ තමි.

‘ත’ යනු හෙළියෙහි ‘තො’ යනු යැ.

‘ව’ ” ” ‘ද’ ”

ගව්ජනි (යෙයි) ත ගව්ජනි (තො යෙයි.)

බාල: ව ගුරු: ව (බාලයා ද ගුරු ද)

පාලිය

අබ්බාසිය

1. සකු 4 වැන්නෙහි සියලු වදන් පාලියට පෙරලන්න.
2. පස් වැන්නෙහි සියලු නමු පාලියට වර නගන්න.
3. ස වැන්නෙහි සියලු පවතු අතු පාලියට වර නගන්න.
4. සත් වැන්නෙහි සියලු කියමන් පාලියට පෙරලන්න.
5. එහි වදන්වල ගිණි (බස්) පෙරලිය ද කරන්න.

මෙය විමසන්න.

දෙ වන පාදමෙහි පාවාසුණු ද යළි දු කියවා බැලිය යුතු ය.

සකුයෙහි පද කෙළවර ‘මි’ යනු පාලියෙහි ‘ං’ වෙයි.

සුරමි	=	සුරං
කපිමි	=	කපිං
ආබුමි	=	ආබුං

සකුයෙහි දෙ වැනි වර බුහු ගිණියැ ‘ආත්’ යනු පාලියෙහි ‘ආ’ වෙයි.

සිරාන් = සිරෙ
ගජාන් = ගජෙ

සකු	පාලි
ගාසි	ගාල්හ
රුසි	රුල්හ
ගුසි	ගුල්හ
රක්ඛ	රක්ක
සුධ්‍ය	සුජ්ඣ
පුජ්ප්‍ය	පුජ්ඵ
මිලාය	මිලාය
කපි:	කපි
කපය:	{ කපි කපයො
කපින්	{ කපි කපයො
ගුරු:	ගුරු
ගුරව:	{ ගුරු ගුරවෝ
ගුරුන්	{ ගුරු ගුරවෝ

‘ගාල්හ’ ඇතත් දිගු හඬ ලුහු නොවී යයි. වෙනෙහෙකි.

සකුයෙහි පළමු වරු බුහු ගිණියා ‘කපය:’ යනු වේ. පාලියෙහි එ ‘කපයො’ යයි සිසිටි. එහි මා ‘කපි’ යන්නෙක් ද වෙයි. එ නම් සකුයෙහි ‘කපි’ යන දෙ ගිණිය යි. පාලියෙහි දෙ ගිණියක් නැති බැවින් සකුයෙහි දෙ ගිණි රුව ද පාලියෙහි බුහු ගිණි රුව වා සිටි.

‘ගුරු’ ‘ගුරවෝ’ යන රු ද මෙ සේ මා විමසන්නා.

සකුයෙහි දෙ වැනි වර දෙ ගිණි ‘කපි’ ‘ගුරු’ යනු වෙයි. මෙ දෙක පාලියෙහි බුහු ගිණි වෙයි.

බුහු ගිණිගැසකුයෙහි වන 'කපි' 'ගුරු' යන දෙක ද 'ත' යන්න නැසීමෙන් 'කපි' 'ගුරු' නියා මැ වෙයි. එහි ලා 'කපයෝ' 'ගුරවෝ' යනු පාලියට මැ ඇරැහෙයි.

මේ දෑ නියවා සිතට ගත මැනවි. එකලා එක්තරා නියරක් (ක්‍රමයක්) ඇති බව වැටහෙන්නට වෙයි. ඔබට නිකම් මැ මෙන් පාලි දැනුම එන්නට වනුයේ එ විටැ යැ.

4. පැදුම

ඇබැසිය

1. ර, ස, ග, ම, හ, ට, ය, ද, ස යන මේ හැම දෑත් ඔබ දන්නා සියලු පිළි ගන්නා ලියන්න.

2. ලියන්නැ මේ සකු වදන් සකු අකුරින්.

හෘගු (එ නම් රුසියා)

හෘභාර (කොතලය)

හෘභා (බිහුවා)

හෘභි (බිහුවිය)

මෘද් (මැටි)

සෘදර (සපියා)

මෘදංග (මිහිගු බෙරය)

සෘග (අවිය)

මෘදු (මුදු)

සෘමර (තරුණ මුවා)

මෘග (මුවා)

දෘසි (දැසි)

මෘගී (මුව දෙන)

දෘසා (,,)

මෘගමද (කස්තුරි)

දෘසම් (,,)

3. 'අ'යත් පුසු ලිගු

'දෘස' තමුව ද

'ඉ'යත් ,,

'පති' ,,

'උ'වත් ,,

'හෘගු' ,,

'අ'යත් නිපුස් ලිගු

'දෘස' ,,

'ඉ'යත් ,,

'ගුච්' (පිරිසුදු) ,,

'උ'වත් ,,

'අශ්‍රු' (කඳුළු) ,,

‘ආ’අත් ලද ලිඟ	‘දසා’	තමුව ද
”	”	”
	‘සහා’	”

පළමු වැන්නට ද දෙවැන්නට ද වර තහන්නා.

4. තම (වැදීමෙහි), උපවිශ (හිදීමෙහි), උත්තිෂ් (තැඟීමෙහි), ධාව (දිවීමෙහි), පඨ (පැටුමෙහි — පාඩම් කිරීමෙහි.)

මේ පවතු අඟ දෑත් කල් ගැනෙන තැනියට (ප්‍රථම පුරුෂයට) වර තහන්නා.

5. මේ කියමන් සකුවට හැරවුව මැනවි.

බිඟුවා මල දකි.

කොළ කති මුවෝ.

ඇත්තු ද එඵවෝ ද මුවෝ ද දිය බොති.

බාලයෝ දෙදෙන ගුරුන් වදිති.

ගුරුහු හිදිති. බාලයෝ තැඟිටිත්.

දිවෙති මුවෝ දෙදෙන.

මස් තො කති වදුරෝ.

දකිත් ගුරුහු එඵවත්.

පල දරයි ගස් දෙක.

පිපේ මල්.

6. එ සකු කියමන් ගිණිය (බස්) පෙරලා ලියුව මැනවි.

කියවා සිතට ගන්නා.

‘ආ’අත් ලද ලිඟ (සත්‍රි ලිඟ) ‘අජා’ තමුව

1. අජා	අජේ	අජා:
--------	-----	------

2. අජාම්	අජේ	අජා:
----------	-----	------

තෝරුම

1. එළිය	දෙ එළියෝ	එළියෝ
---------	----------	-------

2. එළිය	දෙ එළියත්	එළියත්
---------	-----------	--------

එළිය නම් එළ දෙන යැ.

‘අ’අත් පුපු ලිගු නමු

„ නිපුස් „ „

මේ දෙකෙහි වර නැගෙන සැටි මෙය හා සසඳන්නැ.
වෙනස සිතට ගන්නැ.

සකුයෙහි ලිගු බෙදුම හෙළයෙහි ලිගු බෙදුමට වඩා
වෙනසි.

අජ:

අජේගු

අජා:

අජම්

අජේගු

අජාත්

මෙසේ වර නැගෙන සියලු නමු පුපු ලිගු යි. පණැ ‘නියකු
ගැනුණ ද, පණ නැතියක් ගැනුණ ද වෙනසක් නො වේ.
වර නැගීම බලා යැ ලිගුව කියනුයේ. ‘වෘක්ෂ’ යනුත් පුපු
ලිගු යි. පිරිමියෙක් නො වේ.

අජා

අජේ

අජා:

අජාම්

අජේ

අජා:

මෙසේ වර නැගෙන සියලු නමු ලිද ලිගු යි. ‘සහා’
යනු ද ලිද ලිගු යි. ඒ ගැහැතියක් නො වේ. ‘අජා’ යනු
මෙන් වර නැගෙන හෙයින් ලිද ලිගු යි.

එලම්

එලෙ

එලානි

එලම්

එලෙ

එලානි

මෙසේ වර නැගෙන සියලු නමු ද නිපුස් ලිගු යි.

‘අපතය’ යනු දරුවාට නම්, එහෙත් නිපුස් ලිගු යි.
ඇයි?

අපතයම්

අපතෙය

අපතයානි

අපතයම්

අපතෙය

අපතයානි

යැ යි වර නැගෙන හෙයින්.

‘කලත්’ යනු අමුදා නම්. එහෙත් නිපුණ ලීඟ සි. ඇයි?

කලත්	කලත්	කලත්
කලත්	කලත්	කලත්

යැයි වර නැගෙන හෙයින්.

සැබැවින් පුළුල් ලීඟ විය යුතු නමුත් ලද ලීඟ හෝ නිපුණ ලීඟ හෝ විය හැකි බවත්, සැබැවින් ලද ලීඟ විය යුතු නමුත් පුළුල් ලීඟ හෝ නිපුණ ලීඟ හෝ විය හැකි බවත්, සැබැවින් නිපුණ ලීඟ විය යුතු නමුත් පුළුල් ලීඟ හෝ ලද ලීඟ හෝ විය හැකි බවත් මෙයින් පෙනේ. ඒ පෙරලිය වනුයේ වර නැගීමෙනි.

නිකමට කියවා බලන්න.

ශ්‍රීගණේශම් අහං නමාමි. (සිරි ගණේශරාත්‍ර මම වදිමි.)

ආවාසීන් අහං නමාමි. (ආදරත් මම වදිමි.)

ශ්‍රීගණේශං නිමං නමසි. (සිරි ගණේශරාත්‍ර තෝ වදිති.)

ආවාසීන් නිමං නමසි. (ආදරත් තෝ වදිති.)

අයං බාලා ශ්‍රීගණේශම් නමති. (මේ බාල තෙමේ
සිරි ගණේශරාත්‍ර වදි.)

ආවාසීන් අයං නමති. (ආදරත් මේ තෙමේ වදි.)

නිකම් මැ තේරෙන ලෙසින් තො වේද පෙනෙනුයේ? සකුළු කෙළින් මහා යන බසෙනි. එ හෙයින් ඉගෙනීම ඉතා පහසු යැ. එය ඉක්මනින් මැ කළ හැකි යැ.

සිලෝවක් (ශ්‍රේණිකයක්) ගසන්න.

කුමට ද පැරැණි සිලෝවක් ගසන්නේ? හදවු අලුත් එකක්.

පඨාමි

ලිඛාමි

ශාණෝමි

වදාමි.

එය මැ තහවු හෙළුවට.

පටිමි

ලියමි

අසමි

කියමි.

හදවු තව එකක්.

සංස්කෘතං පඨාමි

භෘද්ගතං කරෝමි

අභිමුද්ධරාමි

පණ්ඩතෝ භවාමි.

සකුව පටිමි

හදෙහි කෙරෙමි

අරුතුදුරමි

පඬුවෙක් වෙමි.

කො තරම් ලෙහෙසි ද සකුව?

‘භෘද්’ නම් ලය යි. ‘ගත’ යනු ‘ගියේ’ යන අරුත දෙයි. ලයට ගියේ ‘භෘද්ගත’ යි. භෘද්ගත කිරීම නම් සිහියේ රඳවා-ගැනීම යි.

$$\text{අභිමි} + \text{උද්ධරාමි} = \text{අභිමුද්ධරාමි}$$

$$\text{පණ්ඩතා} + \text{භවාමි} = \text{පණ්ඩතෝ භවාමි}$$

‘අ’ යනු ‘ඔ’ වූ සැටි බලන්න. එසේ වනුයේ සියලු තත්ති තො වේ, ගොස‘කුරක් පසු වැ සිටි තත්ති යැ.

පැරැණි සොලොවකුත් කියමු.

‘සවගෑහෙ පුජ්‍යතෙ මුර්ඛ:
සවග්‍රාමෙ පුජ්‍යතෙ ප්‍රභූ:
සවදෙගෙ පුජ්‍යතෙ රාජා
විද්වාන් සමීපුජ්‍යතෙ.’

සිය ගෙයි මැ පිදේ හිස්-හිස්.
සිය ගමිහි පිදේ පොහොවු.
සිය දෙස්හි පිදේ මි-පල්.
විදුමන් කො තැනැත් පිදේ.

ලියමු ගැට-පදයක්.

සව-ගෑහෙ — සිය ගෙයි.
මුර්ඛ: — මෝඩයා; නිස හිස් තැනැත්තා.
පුජ්‍යතෙ — පුදනු ලැබේ.
ප්‍රභූ: — පොහොසතා; පොහොවුවා.
විද්වාන් — උගතා; විදුමතා.
සමීපු — සියලු තත්හි; කො තැනැත්.

ඔබට දැන් මේ තො තේරේ ද? සැබැවින් තේරේ.

පාලිය

ආබාසිය

1. සතු දෙ වැන්නෙහි සියලු වදන් පාලියට පෙරලන්න.
2. තුන් වැන්නෙහි සියලු තමු පාලියට වර තහන්න.
3. සතර වැන්නෙහි සියලු පවතු පාලියට වර තහන්න.
4. පස් වැන්නෙහි කියමන් පාලියට පෙරලන්න. (සතු-
යෙහි දෙ ගිණිය පාලියෙහි බුහු ගිණි යි.)
5. එ කියමන් ගිණි පෙරලා ලියන්න.

සිතට ගන්න.

සකු	පාලි
හඟු	හඟු
හඟ්‍රිග	හිඟ්‍රිග
මඳේ	මත්ති
මඳ්‍රිග	මිඳ්‍රිග
මඳු	මුදු
මඟ	මිග
සඳර	සිදර - සිදර
සඟ	සිග - සිග
සමර	සිමර - සිමර
දුඨ	දල්භ
උපවිග	උපවිභ
උත්තිස්ඨ	උත්තිඨ
අජාමි	අජං
අජා:	අජා, අජායෙ

5. පැදුම

අබ්‍යසිය

1. ප, ඵ, ඞ, ඤ යන මෙය සකු අකුරින් ලියන්න.
2. පෙර උගත් සියලු අකුරින් මේ අකුරින් දැන් දන්නා සියලු පිළි ගන්නා ලියන්න.
3. ලියන්න මේ සකු වදන් සකු අකුරින්:—

පාය:	(පෙළ, පාඨම)	මාමා	(බොරැව)
පිඨමි	(පුටුව)	හාමා	(බස)
පුර:	(පුරය)	හුමාමි	(සැරසිල්ල)
පුරි	(,,)	ගුණ:	(ගුණය)

පුරුෂ:	(පුරිසා)	දූෂණම්	(කෙලෙසිල්ල)
පෘෂ්ඨම්	(පිට)	දූෂටී:	(ඇස)
පෘෂ්ඨි:	(විඵල)	රණ:	(යුද)
එණ:	(පෙණය)	දූෂට:	(දක්නා ලද)
එණා	(,,)	දූෂටා	(,,)
එණි:	(පැණි)	දූෂටම්	(,,)
පුරාණ:	(පැරැණි)	පරුෂ:	(නපුරු)
පුරාණා	(,,)	පරුෂා	(,,)
පුරාණම්	(,,)	පරුෂම්	(,,)

4. සිරි (උගතා,) අරි (සතුරා,) නිබි (නිදන — නිබානය,) උච්ඡ්වි (තරඟ — රළ,) ප්‍රභු (පොහොසත්,) පටු (සමත් — දක්ෂ,) අණු (අණුව — ඉතා කුඩා කොටස) යන පුත්‍ර නමු ද

භූමි (බිම,) උච්ඡ්වි (රළ — තරඟ,) එණි (පැණි,) බෙහු (දෙන,) තනු (සිරුර) යන ලද නමු ද

ලසු (ලුහු,) ගුරු (බර) යන නිපුණ නමු ද

පළමු වැන්නෙහිත් දෙ වැන්නෙහිත් වර තඟන්නා.

5. දභීය (දැක්වීමෙහි) වර (හැසිරීමෙහි) පවතු අභු දූත් කලට වර තඟන්නා.

6. මේ කියමන් සකුවට පෙරලන්නා:—

ශිෂ්‍යයෝ පාටුම් පටන්.

උගන්තු පැරැණි පොත් කියවන්.

ලංකාව පැරැණි බිමෙක් වේ.

පොහොසත්තු දෙ දෙන ධනය රකිති.

නාගයා දක්වයි පෙණය.

පුරුෂයා පුටුව දකී.

බාලයෝ තො බොත් පැණි.

හාමාව පැරැණි වේ.

7. එ සේ පෙරළා සකු කියමන්හි ගිණිය පෙරලන්නා.

8. කෙළවර තහන්නැ.

තහසො භූමණං වන්දො
 තාරිණාං භූමණං පතී
 පෘථිව්‍යා භූමණං රාජා
 විද්‍යා සජීත්‍ර භූමණම්
 විමසුව

‘ඉ’යත් ලෙ ලිඟ ‘භූමි’ තවුව

1. භූමි:	භූමි	භූමය:
2. භූමිමි	,,	භූමී:

තේරුම

1. බිම	දෙ බිමිහු	බිමිහු
2. බිම	දෙ බිමත්	බිමත්

කෙළවර වඩා හුරු මේ සේ යැ:—

1. බිම	දෙ බිම	බිම
2. ,,	,,	,,

‘ඉ’යත් පුසු ලිඟ තවුයේත් ලෙ ලිඟ තවුයේත් වෙනස
 දෙ වන බුහු ගිණිගෙහි පමණ යැ

‘කපි’	තවුව	කපිත්
‘භූමි’	,,	භූමී:

ලෙ ලිඟ තවුවෙන් ‘ත්’ යන්න තම් නො ගනී

‘උ’වත් ලෙ ලිඟ ‘බෙහු’ තවුව

1. බෙහු:	බෙහු	බෙහව:
2. බෙහුමි	,,	බෙහු:

‘උ’වත් පුසු ලිඟ ‘ගුරු’ තවුයේ රුත් මේ රුත්
 සමයන්නැ. දෙ වන බුහු ගිණි රුව පමණ යැ වෙනස්.

ගුරුත් — බෙහු:

ගුණ නමු

ගුණයක් හඟවන නමුව තුන් ලිඟ වෙයි. යම් නමුවෙකු
ගුණය ද ඉන් කැමැවෙන්නායේ, එ ද ඒ නමුවේ ලිඟව ගනී.

පරාම: පුරාම: (නපුරු පුරිසා)

පරාමා සත්‍රි (නපුරු ලද)

පරාමං වචනම් (නපුරු වදන)

සකුයෙහි වෙසෙසුන (විශෙෂණය) ද වර ගෙන සිටී.

උගන්තු නපුරු වදන් තො කියත්.

සුරය: පරාමාණි වචනාති න වදනාති.

සොළොවේ ගැට-පදය

තහසො — (තහස:) ආකාශයා ගේ (අහසේ) ‘තහස්’
නමුව. ස-වැනි වර එක් ගිණිය.

භූමණං — සැරසිල්ල, අලංකාරය.

තාරිණං — ලඳුන් ගේ. ‘තාරි’ නමුව. 6. බුහු ගිණිය.

පාටිව්‍යා — (පාටිව්‍යා:) පොළොවේ (පාටිවිය ගේ.) ‘පාටිව්’
නමුව 6. එක් ගිණිය.

විද්‍යා — දැනීම. උගන් කම.

සළුසා — සියල්ලන් ගේ. ‘සළු’ නමුව. 6. එක් ගිණිය.
Of all හෙළායන් ‘සියල්ලන් ගේ’ යැයි
බුහු ගිණිය වෙයි.

තව සිලෝවක් උගනිමු

අසාරෙ බලි සංසාරෙ

සාරං යවතුරමඤ්ඤිමි.

හරො තිමාලයෙ යෙනෙ.

කරි: යෙනෙ මහොදධො.

තහවු හෙළුවට

අසාර සසරේ වත්තා
සාරයි මයිලණුවන් විමන්
හරා හොච් හිමවු පව්වේ.
හරි මා සයුරේ හොච්.

ලියමු ගැට-පදය.

බලු — ‘වතාහි’ යන්නට සමාන යැ. ‘අසාරේ සංසාරේ
බලු’ යැ යි පිළිවෙල යි.

යවතුර — මයිලාට (බිරිය හේ පියාට) නම්.

හරා — (හරා) මෙහෙසුරා. හේ සිය මයිලා වූ හිමවුයෙහි
වෙසේ. උමා, හිමවු දු යැ. එ හෙයින්
‘හිරි දු’ නම.

ශෙනෙ — හොච්. සැතැපේ.

හරි: — වෙන්. විජ්ණු. හේ සිය මයිල් වූ මහ සයුරෙහි
හොච්. කලා මුහුදින් පහල වූවා යැ.
එ හෙයින් ඔහුහුද දු යැ. ඇය හේ සැමියා
යැ හරි.

මහොදධො — ‘මහා + උදධි’ යනු මහ සයුරට නම්.
‘උදධො’ සත් වන වර එක් ගිණි යි.

ඔබට දැන් සොලොවේ තේරුම පැහැදිලි යැ. එය
ඔබ හේ මැ බසින් ලියන්නැ.

පාලිය

ඇබැසිය

1. සතු ඇබැසියේ තුන් වැන්නේ පද පාලියට පෙරලන්නැ.
2. සිවු වැන්නේ තමු පාලියට වර තහන්නැ.

5. පාදිම

3. පස් වැන්නේ පවතු අග පාදියට වර නගන්නා.
4. ස වැන්නේ කියමන් නගන්නා පාදියට.
5. පෙරලන්නා එහි බස්.
6. පාදියට පෙරලන්නා එහි අට වැන්න.
7. 'අසාරේ' ඇ හොලොවත් පෙරලන්නා පාදියට.

විමසුව

සකු	පාලි
පුරුම	පුරිස
පෘෂ්ඨ	පිට්ඨ
පෘෂ්ඨි	පණ්ඨි

(පාලියෙහි ඇත්තේ 'ස' පමණෙකි, 'ශ' 'ම' නැති.)

සකු	පාලි
දූෂට	දිට්ඨ
පරුම	ඵරුස
උෘර්ම	උම්මි
ප්‍රභු	පභු
දශීය	දසසය

(‘ර’ යනු බැඳුණු අතෙක් අකුරේ රුව ගනී.)

ශිෂ්‍ය	සිසු
--------	------

පසු වැ බැඳුණු ‘ය’ යන්න පෙර අකුරේ රුව ගනී.)

පුස්තක:	පොත්තකො
වන්ද	වන්ද
පෘථිවියා:	පථවියා
විද්‍යා	විජ්‍යා

(‘ද්‍ය’ ය් වෙයි.)

භූමිය:	භූමි, භූමියෝ
භූමි:	භූමි, භූමියෝ
බෙනව:	බෙනු, බෙනුයෝ
බෙනු:	බෙනු, බෙනුයෝ
භවගුර	සසුර
සෙන	සෙන
මහොදබෝ	{ මහොදබිමිති මහොදබියං

‘මහණ්ණව’ (සකු — ‘මහණ්ණව’) යනු ද මුහුදට පාලි නමෙකි. ‘මහණ්ණව’ යනු යැ ‘සසුරෙහි’ යන අරුත දෙනුයේ.

6. පැදුම

ඇබ්බිය

1. මෙ තෙක් උගත් පිළි ගැන්වූ එක් එක් අකුර හා රෙඵය බැඳෙන සැටි සකු අකුරින් ලියා දක්වන්නා.
2. දක්වන්නා එ සේ මැ ‘ර’කාරංශයක් බැඳෙන සැටි
3. රෙඵය හා බිඳුව යෙදෙන සැටින් පෙන්වන්නා.
4. මේ සකු වදන් ලියන්නා සකු අකුරින්:—

දුභී: (දුග)	පියමදී: (පුටු මදුවා)
සමග්‍ර: (සියල්ල)	හදු (යහපත්)
මමිමි (මරා නැත)	දභී: (එබිය)
සාම (අඹ ඇති)	සිප්‍රා (එ තම් ගහ)
දභී: (කුස තණ)	පුණ්ණි (පිරිණු)
හුම: (කර කැවිල්ල)	සමිපමි (අබ)
5. ‘ර්’අත් ලද ලිඟු ‘තදී’ තමුව ද, ‘උ’අත් ලද ලිඟු ‘වඩු’ තමුව ද මුල් දෙ බෙදුවට වර නගන්නා.

6. ස්පාශ (පැහැසීමෙහි, to touch,) වද (කීමෙහි,) හඤ්ඤ (කැමෙහි,) ජිහ්ව (ඇඟැරීමෙහි — ගඳ සුවඳ බැලීමෙහි, to smell,) ජල (කීමෙහි,) පිඩය (පෙළීමෙහි) යන මේ පවතු අගු වර තහනු.
7. මෙ තෙක් උගත් වදන් යොදමින් සතු කියමන් දහසක් සපයන්නැ. පාදමෙකැ වූ එක ද කියමනක් තො ගත යුතු.
8. ඒ කියමන්වලැ ගිණිය පෙරලන්නැ.
9. හෙළවට පෙරලන්නැ:—

හුම: ශීතීං පිඩයති
 මුසි: තර: හදං න පශ්‍යති.
 භවන්ති සාමු: වාක්‍ෂා:
 හරි: ව රාම: ව පියමද්දො භවත:
 සමීපං අපි පශ්‍යන්ති ගජා:
 සටො පුණ්ණො භවත:
 න බාදන්ති තාණං සිංහා:
 වජ්‍යාලොක: ශීතල:
 උෂණ: සුඨිංලොක:
 සිත්‍රං පුණ්ණං පශ්‍යති කුමාර:

10. හෙළවට තහන්නැ:—

මද්‍යපා: කිං න ජලාන්ති?
 කිං න බාදන්ති වායසා:
 කවය: කිං න පශ්‍යන්ති?
 කිං න කුච්ඡන්ති යොමිත:

රැකුල

මද්‍යපා: — මෙර පොයුවෝ. මද්‍යය (මත් කරවන දෑ) පානය කරනුයේ මද්‍යප. 'අ'අත් පුසු ලිගු තමු සි. මේ

තඟින් ක්ෂීරය (කිර) බොනුයේ, රස බොනුයේ, ජලය බොනුයේ, රුධිරය බොනුයේ කිනම් වේද?

විශේෂය: — කපුටුවෝ. 'විශේෂ' නමුව යි.

යොජිත: — මාගම්මු, ගැනු. 'යොජිත' නමුව යි.

යොජිත	යොජිතෝ	යොජිත:
යොජිතම්	„	„

කුච්ඡිනි — කෙරෙත්. මේ නැතැ පවතු අගුව 'කුරු' යනු යි. කුරු + අනි = කුච්ඡිනි. එක බසැ පවතු අගුව 'කුරු' යනු යි 'උ' 'ඕ' වේ.

කරොති, කුරුතෑ, කුච්ඡිනි

මුස — මෝඩ, මුළා වූ.

ශිෂිං — හිස. 'ශිෂි' නමුව නිපුණ ලිඟ යි.

හරි: — (තමෙකි) හරියා.

රාම: — (තමෙකි.) රාමයා.

පියමදී — පුටුව මදිනුයේ මේ නම්. ඇතැම්මු නිකම් ගෙදර-කට ගොස්, නිකම් පුටුවෙකැ හිදැ කල් ගෙවා යෙති. ඔවුන් ගෙන් ඇති එක මැ වැඩිය, පසු පසින් අර පුටුව මැදිම පමණ යැ. එ බන්දනට සකුයෙහි 'පියමදී' නම වේ. 'පුටු මදු' යන්නෙහි අරුත ද සම යැ. පුටුව මදිනුයේ 'පුටු-මදු.'

අපි — මේ හෙළිය (නිපාතය) 'ද' 'පවා' යන අරුත් දෙකි.

විශේෂය (විශේෂය)

'ඡ' අත් ලද ලිඟ 'මහි' (පොළොව) නමුව.

1. මහි	මහෙයා	මහය:
2. මහිම්	„	මහි:

'උ' අත් ලද ලිඟ 'වමු' (සෙනග) නමුව.

1. වමු: වම්වෙණ වම්ව:

2. වමුම් ,, වමු:

තමු වර තඟත විට, අඟ අකුර ද ලිඟුව ද හොඳින්
හැඳිනීම ඉතා අවැසි වේ. අඟකුරේ සැටියටත් ලිඟුයේ
සැටියටත් වර තැගීම කෙසේ කෙසේ වෙනස් වේ දැයි
සිතට ගන්න.

පැදි රසය

දැන් උගනිමු සොලොවක්:—

ජායාමත්‍යස කුළීනනි,

නිෂ්ඨනනි ස්වයමාතපෙ.

එලාත්‍යපි පරාඨාය

වෘක්ෂා: සන්පුරුෂා ඉව.

පෙරළමු හෙළවට:—

අනුන් හට කෙරෙත් සේයා,

තූමු මැ අවුයේ සිටිත්.

පරන් හට සි පල පවා.

රුක්හු (වෙත්) වැනි සන් දතත්.

(වෘක්ෂා:) අත්‍යස ජායාමි කුළීනනි.

,, ස්වයං ආතපෙ නිෂ්ඨනනි.

එලාති අපි පරාඨාය (හවනනි.)

වෘක්ෂා: සන්පුරුෂා: ඉව.

ජායාමත්‍යස = ජායාමි + අත්‍යස.

ජායා — (සෙවණ.) 'ආ'අත් ලද ලිඟු යි.

ජායා ජායෙ ජායා:

ජායාමි ,, ,,

අත්‍යස — (අතට — පරා හට) රුව එක්කිණි වුව ද බුහු
අරුති.

සවයමාතපෙ = සවයම් + ආතපෙ.

සවයං — (තෙමේ, තුමු) මේ හෙළියෙකි (නිපාතයෙකි.)

ආතප — අච්ච ‘අ’අත් පුසු ලීගු යි. ආතපෙ (අච්චෙහි.)

එලාතපි = එලාති + පි.

අපි — අ පවා.

පරාචාය = පර + අචාය. පර වැඩට; අනුතට වැඩ සදහා.

සත්පුරුෂාෂ් — සුදුතෝ.

ඉච — වැති. හෙළියෙකි (නිපාතයෙකි) හෙළියෙකි
වනාහි ‘වෙන්’ ‘වන්’ යනාදී හෙළි දෙ වන වර
ගත් පදයක් හා මැ යෙයි.

කොතරම් මනහර කියමනෙක් ද? තේරුම ඔබ හේ
මැ බසින් ලියන්න.

පාලිය

ඇබ්බැසිය

1. සකු ඇබ්බැසියේ සිටුවූ වැන්න පෙරළුව මැනවි පාලියට.
2. ‘තදී’ ‘වටු’ දෙ සද පාලියට වර තහන්න.
3. පුසු (පැහැසීමෙහි,) වද (කීමෙහි,) හකඩය — හකඩ
— (කැමෙහි,) ජගස (ඇඟැරුමෙහි,) ජපප (කීමෙහි,) පිබය — පිබෙ — (පෙළීමෙහි.)

වර තැගුව මැනවි මේ පවතු අගු පාලියට.

4. මෙ තෙක් උගත් වදන් යොදමින් පාලි කියමන් දහයක්
ඔබ මැ ගොතන්න.
5. එ කියමන්වලා ගිණිය පෙරළන්න.

6. සකු තව වැන්න පාලියට හැරවුව මැනවි.
7. සකු දස වැන්න පාලියට පෙරලන්න.

රාකුල

සකු	පාලි
මද්දප	මජ්ඣප
යොමිත:	තාරියො ('තාරි' සද්ධා.)
කුළුනනි	කුබ්බනනි, කරොනනි
ගිනි	සිස
මුස	මුලහ
තෘණ	තිණ
සුසි	සුරිය
සවසම්	සයං

සකු වදන් පාලියට පෙරලන විට මේ ගුරු කම් සිතට ගන්න:—

- (1) බැඳෙන 'ර' යන්න බැඳුණු අනෙක් අකුරේ රුව ගනී.

තකී	=	තක්ක	ගභී	=	ගබ්භ
තභු	=	තභ්භ	අභු	=	අබ්භ
පභු	=	පභ්භ	චභී	=	චභ්භ
කණි	=	කණ්ණ	අසු	=	අස්ස

- (2) මහ පණ අකුරු දෙකක් වුව, මුල සුළු පණ වේ.

ගභී	=	ගභ්භ	=	ගබ්භ
අභු	=	අභ්භ	=	අබ්භ

- (3) පදය මුලැ නම් බැඳුණු 'ර' යන්න හැර දමනු ලැබේ.

කුම	=	කම	ගුමණ	=	සමණ
-----	---	----	------	---	-----

- (4) 'මු' යනු 'මබ' වෙයි.

ආමු	=	අම්බ	තාමු	=	තම්බ
-----	---	------	------	---	------

(5) 'ණ' යනු 'ණි' වෙයි.

කාණ්ණ = කණිහ

(6) 'ඳු' යනු 'ඳු' වෙයි.

විඳු = විඳු

තඳු = තඳු

(7) 'ණ' යනු ද 'ත' යනු ද 'කු' වෙයි.

පුණ්ණ == පුකුණු ධණ්ණ == ධකුණු

'මහි' සඳ

1. මහි මහි, මහියෝ

2. මහිං ,, ,,

'වමු' සඳ

1. වමු වමු, වමුයෝ

2. වමුං ,, ,,

7. පැදුම

ඇමැතිය

1. ස, ඵ, ධ, ස යන සතර සකු අකුරින් ලියා පුරුදු වන්නා.
2. මෙය මේ තෙක් උගත් පිළි ගත්වා ලියන්නා.
3. කොම්බුව, දෙ-කොම්බුව, කොම්බු ඇළ පිල්ල, දෙ-කොම්බු ඇළ පිල්ල යන පිළිත් ගත්වා ලියන්නා. මේ තෙක් උගත් හැම අකුරු.

6. පුත්‍ර, හරි (විෂණු), විෂණු යන පුස්තක ලිඟු නමුදු,
කාන්තා, රතී, පුත්‍රී, බෙත්ත, වඩු යන ලද නමුදු,
පාත්‍ර, දබි (දී,) ලඝු යන නිපුණ නමුදු වර නගන්තා.

7. මම, අපි දෙදෙන, අපි
මා, අප දෙදෙනා, අප
තෝ, තෙපි දෙදෙන, තෙපි
තා, තොප දෙදෙනා, තොප
හේ, ඔහු දෙදෙන, ඔහු
ඔහු, ඔවුන් දෙදෙනා, ඔවුන්
ඕ, ඔහු දෙදෙන, ඔහු
ආය, ඔවුන් දෙදෙනා, ඔවුන්
ඒ, එ දෙක, ඒවා
එය, එ දෙක, ඒවා

මේ අරුත් දෙන සතු පද ලියුව මැනවි.

8. මෙ තෙක් දන්නා පවතු (ක්‍රියා) පද එක එක ගිණියෙන්
පහක් බැගින් තෝරා, එක-එකේ අසන කියන
තැනි (මධ්‍යම පුරුෂ, උත්තම පුරුෂ) රූ
යොදන්නා.

9. මේ සොලොව හෙළවට පෙරලන්නා:—

අලසසා කුතො විද්‍යා?
අවිද්‍යාසා කුතො ධනම්?
අධනසා කුතො මිත්‍රම්?
අමිත්‍රසා කුතො සුබම්?

රූකුල

අලසසා — අලසයා හේ. අලසයාට.
කුතො (කුතො) — කොහින් (වේ ද?)
විද්‍යා — දැනුම.

අවිද්‍යාස — දැනුම තැන්පත්‍ර හේ (තැන්පත්‍රට.) විද්‍යාව
 යමකුට නො වේද, හේ අවිද්‍යා. මේ බඳු තත්‍ව
 අලෙ 'ආ' යන්න ලුහු වන සැටි බලන්න. 'අලස්'
 යනුත් විමසන්න.

විශයාරම්භ

එක්.	දෙ.	බුහු.
1. අහම් (මම)	ආවාම්	වයම්
2. මාම් (මා)	,,	අස්මාන්
1. තම් (තෝ)	යුවාම්	යුයම්
2. ත්වාම් (තා)	,,	යුස්මාන්

පුස්‍ර ලිඟ

1. සූ (හේ)	තො	තෙ
2. තම් (ඔහු)	,,	තාන්

ලද ලිඟ

1. සා (ඕ)	තෙ	තාූ
2. තාම් (අය)	තෙ	තාූ

තිපුස් ලිඟ

1. තත් (ඒ)	තෙ	තාති
2. තත් (එය)	තෙ	තාති

පශ්‍ය (බැලීමෙහි)

ගැනෙන තැනි :	පශ්‍යති	පශ්‍යතූ	පශ්‍යන්ති
අසන ,, :	පශ්‍යසි	පශ්‍යථූ	පශ්‍යථ
කියන ,, :	පශ්‍යාමි	පශ්‍යාථූ	පශ්‍යාමූ

'පශ්‍ය' යනු පවතු අඟුව යි.

ගැනෙන :	—	ති	—	තූ	—	අත්ති
අසන :	—	සි	—	ථූ	—	ථ
කියන :	—	මි	—	ථූ	—	මූ

යනු යැ වරැ. කියන තැනි වර පර කලැ පෙර වැ සිටි
'අ' යන්න දිගු වේ.

පශ්‍ය + මි = පශ්‍යාමි

පශ්‍ය + වෑ = පශ්‍යාවෑ

පශ්‍ය + මෑ = පශ්‍යාමෑ

'අන්ති' වර පර කලැ පෙර වැ සිටි 'අ' යන්න
ලොප් වේ.

පශ්‍ය + අන්ති = පශ්‍යන්ති

පැදි රසය

උගනිමු සොලොවක් :—

යථා විභවගාඤ්ඤාමාශ්‍රයන්ති

තද්‍යො යථා සාගරමාශ්‍රයන්ති

යථා තරුණාූ පතිමාශ්‍රයන්ති

සථේ ගුණාූ කාඤ්චනමාශ්‍රයන්ති.

පෙරලමු හෙළවට :—

සෙවින් ද යම් සේ ගතසා කුරුල්ලෝ,

තදීහු මා මුදු සෙවින් ද යම් සේ,

සෙවින් ද යම් සේ සැමියා ලියෝ'ලුත්,

කසුන් කොසුන් සෙවුනි ගුණෝ සියල්ලෝ.

(ගතසා = රැක; ලියෝ+අලුත් = අලුත් ලියෝ —
තරුණියෝ; කසුන් කොසුන් = කාඤ්චන කොමයන් —
රන් මලු.)

ලියමු ගැට-පදයක් :—

යථා — යම් සේ.

විභවගාූ — කුරුල්ලෝ.

තරුමි — ගස.

ආශ්‍රයන්ති — සෙවින්, ඇසුරු කෙරෙත්.

විභවිතා + තරුම් + ආශ්‍රයන්ති = විභවිතාත්තරුමාශ්‍රයන්ති —
සිද්ධාන්තය වැනි සිද්ධි විමසන්න.

යථා විභවිතා තරුම් ආශ්‍රයන්ති (යම් සේ කුරුල්ලෝ ගස
ආසීරු කෙරෙත් ද)

තද්‍රෝ = තද්‍රෝ: ('තද්' නමුත්)

තරුණය: — තරුණියෝ. ('තරුණී' නමුත්.)

පතිම් — පතියා; සාමියා.

සමෝ — සියල්ලෝ.

කාංශ්වතම් — කාංශ්වතය; කපුත; රත. මෙහි ගැහැනුගේ
දතය යි.

ලොවැ අත් සියල්ල දතයට යට බව කී සැටි යි.

බබ ගේ මැ බසින් මෙහි අරුත ලියන්න.

පාළිය

ආබාසිය

1. සකු සිටු වැන්නේ බැඳි අකුරු පාළියෙහි කෙසේ සිටී ද?
2. පුතන, හරි, වෙණිහු (විෂ්ණු) යන පුත්‍ර ලිගා නමු ද,
කන්නා, රතී, පුත්තී, බෙහු, වඩු යන ලද ලිගා නමු ද,
පතන, දබි, ලක්‍ෂි යන නිපුස් නමු ද වර නගන්න.
3. සකු හත් වැන්න පාළියෙන් කරනු.
4. සකු අට වැන්න ද පාළියට හුරු කළ මැනවි.
5. සොලෝ දෙක මැ නගන්න පාළියට.

රුකුල

සකු

විද්‍යා

විභවිතා:

ආශ්‍රයන්ති

තරුණය:

පාළි

විජ්ජා

විභවිතා

ආශ්‍රයන්ති

තරුණෙඤ්ඤ

සමී
කාසුවනම්

සබ්බ
කාසුවනං

විශේෂය

1. අහං (මම)	මයං, අමිහෙ
2. මං, මම (මා)	අමිහෙ, අමිහාකං
1. කිං, තුවං (තෙඤ්ඤා)	තුවමිහෙ
2. තං, තචං, තුවං (තා)	තුවමිහෙ, තුවමිහාකං
1. සො (හේ)	හෙ
2. තං (ඔහු)	හෙ
1. සා (භි)	තා, තායො
2. තං (ආය)	තා, තායො
1. තං (ඒ)	තෙ, තානි
2. තං (එය)	තෙ, තානි

‘පසස්’ පවතු අහුව

1. පසස්නි	පසස්නි
2. පසස්සි	පසස්ථ
3. පසස්සාමි	පසස්සාම

8. පැදුම

අබ්බාසිය

1. ච, ඛ, ක, ඛ සකු අකුරින් ලියුව මැනවි.
2. මෙ තෙක් උගත් පිළිත් ගැන්වුව මැනවි එ සතරට.
3. ලියන්නා සකු අකුරින් මෙ තැනුත්:—

කක, ක්ත්‍ර, ක්ප, ක්‍ය, ක්ම, ක්ව,
 බ්‍ය, බ්ව, ස්ව, ම්ව, ම්බ, ආ,
 බ්ද, ඡ්ව, ඡ්ව, ධ්ව, ඡ්ක, ඡ්ක,
 ඡ්බ, ඡ්භ, ඡ්භ, ඡ්ම, ක්ඡ්ව,
 ක්ඡ්භ්‍ය, ඡ්ම්‍ය,

(හල් අකුරු බැඳි සේ සලකන්න.)

4. මේ වදන් සකු අකුරින් ලියන්න:—

සික්කා	(උඩැක්කිය)	වාක්පථම්	(වදන් මග)
දෙව:	(දෙවියා)	ව්‍යාබ්‍යා	(සන්නය)
දෙවමි	(වාසනාව)	කාව්‍යම්	(කව)
හෙරවමි	(බිය)	ක්‍රම:	(පිළිවෙල)
වෙරමි	(විරුද්ධ බව)	ව්‍යාකෘති	(කියමන)
වෙෂං	(වෙස)	පක්ව	(පැසුණු)
විද්‍යා	(දැනුම)	ස්වකීය	(සිය)
වෙව්ද්‍යා:	(වෙද)	සම්බෝධි:	(බුද්ධ බව)
බෝධි:	(බෝධිය)	ආයම්	(දෙක)
කෙරවමි	(කුමුදුව)	ධ්වංස:	(නැසුම)
කොටර:	(රැක් බිලිය)	සංස්කාර:	(සැකැසුම්)
කොටරම්	(,)	පුෂ්කරම්	(තෙළඹ)
කොමුදි	(සඳ රැස)	ක්ෂමා	(කමාව)
බෙට:	(ග්‍රහයා)	සුක්ෂම	(සියුම්)
බොර:	(කොරා)	සෞක්ෂම්‍යම්	(සියුම් බව)

5. දෙව, අරි (සතුරා,) රිපු (සතුරා) ප්‍රාතා, මරාත් (දෙවියා)
 යන පුස්ත ලිඟු තමු ද,

සික්කා, කිරිති, තරුණි, තනු (සිරුර,) ශ්‍රීලා (තැන්දෑ,
 දුහිතා (දු) යන ලද ලිඟු තමු ද,

කාව්‍ය, සුරති (සුවද,) වසතු, ජගත් (ලෝකය) යන
 නිපුස්ත තමු ද වර තහන්න.

6 පසු (පාලිමෙහි,) ආත්මාදය (පිතෘපිමෙහි) කවිත්
(සාමෙහි,) ආකවිත් (රිමෙහි)

මේ පටිපා දතු වර නගන්තැ.

7. නගන්තැ සකුරිට. —

කවි පටිමි මිමි.

තො ද කවි පටිති

හේ කවි තො පටිති.

තො ද මිමි ද කවි පටිමු.

තො ද තො ද මිමි ද කවි පටිමු.

අපි දෙ දෙන කවි ලියමු.

අපු තො ලියති කවි.

දෙවියෝ මිනිසුන් රකිති.

මම ඩැක්කි දෙක දකිමි.

කොරා තො එසි.

8. සතු කියමන්හි ගිණිය පෙරලන්තැ.

9. හෙළවටි නගන්තැ.

පිබන්ති තද්දු ස්වයමෙව නාමිහා:

ස්වයං න බාදන්ති එලාති වාක්කා:

නාදන්ති සසං බල වාරිවාහා:

පරොපකාරාය සතාං විභුති:

විමසුව

තත් (ත් + අත් = 'ත'කාරානන්) පුපු විපශ්චිත්' (පඬුවා) නමුව

1. විපශ්චිත් විපශ්චිතො විපශ්චිතා:

2. විපශ්චිතම් , , , ,

තත් ලද 'සරිත්' (ගහ) නමුව

එ සේ මා යා.

තත් නිපුණ් 'ජගත්' (ලෝකය) නමුව

1. ජගත් ජගති ජගත්ති

2. „ „ „ „ „

සොලෝ ගැට-පදය

පෙළ ගැස්ම

තද්‍යා: අම්භ: ස්වයං ඵව ත පිබන්ති.

වෘක්ෂා: ඵලානි ස්වයං ත බාදන්ති.

වාරිවාහා: සසං ත අදන්ති ඛද්‍ර

සතාං විභුති: පරොපකාරාය

අම්භ: — දිය. 'අම්භස්' (නි.) නමුව.

ස්වයම් — (හෙළිය — නිපාතය) තෙමේ, තුමි.

ස්වයං ඵව — තෙමේ මි, තුමි මි.

වාරිවාහා: — (පු.) මෙසයෝ, වලා. වාරි (දිය) වහනුයේ
(උසුලනුයේ) 'වාරිවාහ' යි. වලා කුලුටි නම්.

සසං — (නි) ගොයම.

අදන්ති — කති. 'අද්' පවතු අභූව අත්ති අතතා: අදන්ති.

ඛද්‍ර — (හෙළිය — නිපාතය) මි. ත අදන්ති ඛද්‍ර — තො
කත් මි යි.

සතාං — සුදත්තන් ගේ; සත්පුරුෂයන් ගේ. 'සත්' (පු.)
නමුව.

විභුති: — සැපත. ඵෙඤ්ඨිය. 'විභුති' (පු) නමුව.

පරොපකාරාය — (පර + උපකාරාය) පර වැඩ පිණිස.

උගතිමු තවත් සොලොවක්:—

කචි: කරොති පද්ධති.

ලාලයත්‍යත්තමො ජන:

තරා: ප්‍රසුතෙ පුත්‍රපාණි,

මරුද්වහති සොරහම්

2. පඨ, ආභිලාශ, ගව්‍ය, ආගව්‍ය යන පවතු අතු වර නගන්නා.
3. සකු 7 වැන්න පාලියට පෙරලන්නා.
4. සකු සිලෝ දෙක ම පාලියට පෙරලන්නා.

රාකුල

සකු	පාලි
සවයං	සයං
අම්භස්	අම්බු
වෘක්ෂ	රුක්ඛ
සසර	සසර
සත්තං	සත්තං, සත්තානං
පඤ්ඤා	පඤ්ඤා
පුසුතෙ	පුසුතෙ, පසුවති
පුත්ත	පුත්ත
සොරහ	සුරහි

පාලියෙහි හලන් (හලන) වදන් නැති.

හලන් සකු වදනක් වූ කලා, එය සදහා සම'රුත් පාලි වදන තෝර-ගත යුතු.

සකු	පාලි
විපශ්චිත්	පණ්ණිත (පු.)
මරුත්	මාලුත (පු.)
ජගත්	ලොක (පු.)
අම්භස්	අම්බු (කි.)
සත්	සත්ත
යොමිත්	නාරි

9. පැදිම

ඇබ්බැසිය

1. ව, ජ, ඥ, ඒ, ඵ, උ, ඌ යන මෙය සඟු අකුරින් ලියුව මැනවි.
2. මේ තෙක් උගත් පිළිත් සුදුසු සේ ගත්වන්න.
3. ලියන්න සඟු අකුරින් මේ තැනුන් :—
වව, ව්‍ය, ජ්‍ය, ජ්ව, (ජ්ඥ) ඥ, ජ්‍ය, ජ්‍ය, ඥව, ඥ්‍ය.
4. මේ තැන් සඟු අකුරින් ලියන්න.

වෘමරම්	(සෙමෙර)	උග්‍ර	(දරුණු)
රාජ්‍ය	(රජ)	උච්ච	(උස්)
එක	(එක්)	උෂ්ණ	(ගුණ)
එණ	(මුවා)	උච්චාරණම්	(ගැබ්බීම)
එණි	(මුව දෙන)	උභ	(අඩු)
එව	(මැ)	උභරා	(කළවය)
එවම්	(මේ සේ)	උභර්ම	(රළ)
ඵරාවණ	(එ නම් ඇත)	උභර්ධව	(උඩු)
වෘච්ඡ	(කිය යුතු)	විඥා	(විශේෂයෙන් දන්නේ)
රාජ්‍යම්	(රජය)	ධම්මා	(දහම් දන්නේ)
ජ්වරා	(උණ)	වජ්‍ය	(විදුර, විය)
මජ්ඣ	(ඇට මිදුළු)	කඤ්චක	(කස්ස)
ප්‍රඥ	(පැන)	පඤ්ඤ	(මැදිරිය)

5. ඵරාවණ, මුනි, උභ, භූතාන් (පව්‍යය) යන පුසු ලිඟු තමු ද,
ප්‍රඥ මනි (නුවණ), එණි, ශරද් (සරා කල) යන ලද ලිඟු තමු ද,
වෘමර, ශුචි (පිරිසුදු), මධු (මි) යන නිපුස් ලිඟු තමු ද වර තහන්න.
6. තම (වැදිමෙහි), අධ්‍යාපය (ඉගැන්වීමෙහි), ස්වභාව (සෙතෙහෙ කිරීමෙහි) ක්‍රියාබල වර තහන්න.

7. තඟන්තැ සකුවට :—

එක් මිනිසෙක් එක් ගැහැනියක දකී,
 බාලයෝ දෙ දෙන එක් ගෙඩියක් කනී,
 මුවා ද මුව දෙන ද තණ කොළ කනී,
 මම පැදි (පද්) දෙකක් උගනිමි,
 තෙපි ලියනු දිග පොත,
 ඵෙරාවණයෝ දෙ දෙනෙක් නො වෙති,
 ඇතෙකි ඵෙරාවණයා,
 අපි යමු ගඟට,
 තෝ පොත නො පටිනි,
 ඇත්තු මස් නො කනී.

8. සකු කියමන්හි ගිණිය පෙරලන්නැ.

9. හෙළවට තඟන්තැ.

ආපාණ්ඩුරා: ශිරසිජාසත්‍රිවලි කපොලෙ
 දන්තාවලි විගලිතා ත ව මෙ විෂාදා:
 එණිද්දො යුවතය: පටි මාං විලොකා
 තතෙතිභාෂණපරා: බලි චජ්ජාත:

විමසුව

1. සුර:	සුරෝ	සුරා:
2. සුරම්	,,	සුරාන්

මෙ තන්හි 'සුර' තමුව යි. වරු (විබෙදු) කවරේ ද?

1. :	ඔහු	අ:
2. මි	ඔහු	අන්

යැ යි ගත හැකි.

1. මරුන්	මරුතො	මරුත:
2. මරුතම්	,,	මරුත:

මෙහි 'මරුන්' තමුව යි.

1. —	ඔඟ	අඃ
2. අම්	ඔඟ	අඃ

දෙ-බිඳුව (විතරී) 'ස්' යන්න සදහා ආයේ යැ. එ හෙයින් මේ යැ වරු :—

ස්	ඔඟ	අස්
අම්	ඔඟ	අස්

'ස්' යනු කියවීමේ පහසුවට 'සු' යැ හි ගනිමු.

'ඔඟ' 'ඔඟ' යන දෙකින් දෙ වැන්න 'ඔඟටි' යැ ගනිමු.

'අස්' 'අස්' යැ හි දෙකක් වන බැවින් පළමු වැන්න 'ජස්' යැ හි ද දෙ වැන්න 'ශස්' යැ හි ද ගනිමු.

එකතු කළ අකුරුවලින් ඇත්තේ කියවීමේ පහසුවක් එක එක වෙන් කොටැ ගැනීමේ පහසුවක් පමණ යැ.

මේ භාණ්ඩ මත රැසියාණන් වරු දැක්වූ සැටි හි අපිත් එ සේ මැ ගනිමු.

සු	ඔඟ	ජස්
අම්	ඔඟටි	ශස්

මෙයින් ගත යුතු,

ස්	ඔඟ	අස්
අම්	ඔඟ	අස්

යනු මැ පමණක් බව මතක තැබී නොකරන්නැ.

වරු යෙදෙන සැටි බලමු.

සුර + සු = සුර + ස් = සුරස් = සුරඃ
(අගැ 'ස්' සියලු විටැ 'ඃ' වෙයි.)

සුර + ඔඟ = සුරොඟ (අ + ඔඟ = ඔඟ)

සුර + ජස් = සුර + අස් = සුරාඃ (අ + අ = ආ)

සුර + අම් = සුරම් ('අ' ලොප් වේ.)

සුර + ඔඟටි = සුර + ඔඟ = සුරොඟ

සුර + ශස් = සුර + අස් = සුර + අන් = සුරාන්

පුස්තක සරත් (සවරානන) නමු කෙරෙත් පර වූ 'ශ්‍ය' වර්ගයේ 'ස්' යන්නට 'ත්' යන්න මාරු වෙයි. අන් කිසි තැනෙකු එ කො වේ.

1. හරි:	හරි	හරය:
2. හරිමි	හරි	හරින්
1. ගුරු:	ගුරු	ගුරුව:
2. ගුරුමි	ගුරු	ගුරුත්

'ඉ' 'උ' අත් පුස්තක නමු කෙරෙත් පර වූ 'ඔ' ද, 'ශ්‍ය' වර්ගයේ 'අ' යන්න ද පෙර රු ගනී.

හරි + ඔ = හරි + ඉ = හරි (ඉ + ඉ = ඊ)

ගුරු + ඔ = ගුරු + උ = ගුරු (උ + උ = උභ)

හරි + ශ්‍ය = හරි + අත් = හරි + ඉත් = හරින්

ගුරු + ශ්‍ය = ගුරු + අත් = ගුරු + උත් = ගුරුත්

'ජස්' වර්ග පර කලා පිස්තක නමු 'ඉ' 'අස්' වෙයි, 'උ' 'අච්' වෙයි.

හරි + ජස් = හරස් + අස් = හරය:

ගුරු + ජස් = ගුරච් + අස් = ගුරුව:

'ඉ' 'උ' කෙරෙත් පර වූ 'අම්' වර්ගයේ 'අ' ද ලොප් වෙයි.

හරි + අම් = හරිමි

ගුරු + අම් = ගුරුමි

සොලෝ ගැට-පදය

ශ්‍රීරසිජා: ආපානොරා:

කපොලෙ නිවලි

දනනාවලි විනලිකා

ච මෙ විෂාදා න

එණිදූශ: සුවතය: පපි මාං විලෝකය 'තාත'
ඉති භාෂණපරා:

වජ්ජපාත: බද්දි.

ශිරසිජා: -- කෙශයෝ. කෙස්. ශිරසිති (හිසෙහි) ජාත වූ
(උපන්) හෙයින් කෙස 'ශිරසිජ' නම්. බුහු ගිණිය,
'ශිරසිජා:' යනු සි.

ආපාණ්ඩුරා: -- හොදට මැ සුදු 'භවනි' (වෙහි) සි වටහා-
ගත යුතු. 'පාණ්ඩුර' = සුදු. ආපාණ්ඩුර = හොදට
මැ සුදු.

කපොලෙ — කොපුලෙහි. කම්මුලෙහි.

ත්‍රිවලි — තුන් රැලිය. 'භවනි' සි වටහා-ගත යුතු. මහලු
වූ කලා කම්මුලෙහි රැලි තුනෙක් පෙනේ.

දන්තාවලි = දන්ත + ආවලි — දත් පෙළ.

විහලිතා — ගිලිහුණි. වැටුණි. ඇසි ලඳ ලිඟ?

ව — එහෙත්.

මෙ — මට.

විෂාද: — සොවෙක්. ශොකයෙක්.

ත — 'භවනි' සි වටහා-ගත්තා. නො (වේ.)

එණිදූශ: සුවතය: — මිසුලාසි තරුණියෝ. එණින් ගේ
(මුව දෙනුත් ගේ,) වත් 'දූශ' (ඇස්) ඇත්තෝ
'එණිදූශ' නම් වෙති. බුහු ගිණිය 'එණිදූශ:'.
පපි — මගැ. මගැ දී.
මාං — මා.
විලෝකය — දෑකැ.
'තාත' ඉති — 'පියාණෙනි' සි. 'තාත්තේ' යැ සි.

භාෂණපරා: — කියන සුල්ලෝ යැ කියනු කැමැත්තෝ යැ.

චුද්‍රපාන: බදු — (එ නම්) හෙණ ගැසීමෙන් මැයි. හෙණ පාත් වීමෙන් මැයි.

මහ මහල්ලකු සිය සිතේ දුක පැවැසු සැටි යි.

උගතිමු තව සොලොවක්.—

කමලා කමලෙ ගෙනෙ,
හර: ගෙනෙ හිමාලයෙ,
සූරාබිබෝ ව හරි: ගෙනෙ,
මනෝ මත්කුණගඩකයා.

තහමු හෙළවට:—

කමල් හෝවී කමල් ගජති
හිමවත්ති හරා හෝවී.
හෝවී හෝවීදු පා මුදේ.
මකුණත් බියෙනැ යි හගිමි.

කමලා — සිරි කත.

කමලෙ — පියුමෙහි.

සූරාබිබෝ — (සූර = නිරි, අබිබි = මුද) කිරි මුදේ (පා = නිරි.)

මනෝ — හගිමි. සිතමි.

මත්කුණ-ගඩකයා — මකුණත් (වෙති යි) සැකයෙන්.

සොලොවේ අරැත් ලියුව මැතැවි.

පාලිය

අබ්බාසිය

1. ඒරාවණ, මුනි, උරා යන පුසු ලිහ නමුත්,
පඤ්ඤා, මනි, එණි යන ලද ලිහ නමුත්,
වාමර, සුචි, මධු යන නිපුස් නමුත් වර තහත්තැ.

2. තම, අජ්ඣාපය, සිතියම යන පවතු අග ද වර තහන්තැ.
3. සකු හත් වැන්නේ කියමන් පාලියට පෙරලන්නැ.
4. එ පාලි කියමන්වලැ ගිණිය පෙරලන්නැ.
5. සොලෝ දෙක මැ පාලියට හරවන්නැ.

රැකුල

සකු	පාලි
ආපාණ්ඩුර	ආපණ්ඩුර
විමාද	විසාද
එණ්දුග:	එණ්තයනා
පටි	මගෙහ
මං	මං
විලෝකය	විලෝකිය
වජ්ජපාත:	වජ්ජපාතො
කජිරාබ්බෙග	බිරණණවෙ
මනෙය	මනෙඤ්ඤ
මත්තුණගබ්බකයා	මත්තුණසබ්බකාය

10. පැදුම

ඇබ්බසිය

1. ත, ත, අ, ආ, ඕ, ඔග යන මෙය සකු අකුරින් ලියන්නැ.
2. ත, ත දෙකට ගත්වන්නැ මෙ තෙක් උගත් පිළිත්.
3. මෙ තැනුත් සකු අකුරින් ලියන්නැ.

තත, නත, තන, කත, කත්‍ර, සත, නත, ඤ, කු, තය, නු, නු, තු, සතු, නතු, සතු, තම, ග්හ, ද්හ, ද්ව, ද්ව, ඡච්ච, නත, ඤ, අබ්.

(හල් අකුරු වුව ද බැඳි සේ සැලකුව මැතැවි.)

2. තම, අජ්ඣාපය, සිතියහ යන පවතු අග්‍ර ද වර නගන්තැ.
3. සකු හත් වැන්නේ කියමන් පාලියට පෙරලන්නැ.
4. එ පාලි කියමන්වලැ ගිණිය පෙරලන්නැ.
5. සොලෝ දෙක මැ පාලියට හරවන්නැ.

රුකුල

සකු	පාලි
ආපාණ්ඩුර	ආපණ්ඩුර
විමාද	විසාද
එණ්ද්‍රය:	එණ්ද්‍රයනා
පටි	මගෙහ
මං	මං
විලෝකය	විලෝකිය
වජ්‍රපාත:	වජ්‍රපාතො
සමීරාබ්ධො	බීරණ්ණවෙ
මනෙය	මකෙකද
මත්තුණ්ණසංකයා	මත්තුණ්ණසංකාය

10. පැදුම

ඇබ්බැසිය

1. ත, න, අ, ආ, ඕ, ඔ යන මෙය සකු අකුරින් ලියන්නැ.
2. ත, න දෙකට ගත්වන්නැ මෙ තෙක් උගත් පිළිත්.
3. මෙ තැනුත් සකු අකුරින් ලියන්නැ.

තත, නත, තත, කත, කත්‍ර, සත, නත, ඤ,
කි, තය, නි, නත්‍ර, ත්‍රය, සත්‍ර, නත්‍රය, සත්‍ර,
තමය, ග්හය, ද්හය, ද්ව, ද්ව, ඡ්ච්ච, නතය,
ඤය, ආය.

(හල් අකුරු වුව ද බැඳි සේ සැලකුව මැතැවි.)

4. ලියන්න: සකු අකුරින් මේ වදනුන් :—

තාත:	(පියා)	ආසනම්	(අස්න)
සීතා	(සීතාව)	බිතු:	(බලලා)
තෘණම්	(තණ)	බිජු:	(තොල)
තාප:	(තාපය)	බොහමම්	(බහුව)
තාතා	(තොයෙක්)	බිඳුණි	(ලොමින් කළ)
අතාප	(අසරණ)	විතනම්	(සිත)
උත්පන්න	(උපත්)	යන්ත්‍ර:	(යතුර)
යන්ත:	(තැන)	අභ්‍යන්තර:	(අභ්‍යන්තර)
මුක්ත:	(මුක්තව)	වස්ත්‍රම්	(වත්)
අත්‍ර	(මෙහි)	දෘෂ්ට්වා	(දැක)
ත්‍රස්ත	(තැනි ගත්)	අන්තර්	(කෙළවර)
දන්ත:	(දත්)	මාන්සි	(මද බව)
මන්ද	(මද)	උත්පන්නම්	(උප්පිනීම)
අක්ක	(අද)	මත්ප්‍රිය:	(මගේ ප්‍රියය)
මන්ද	(ලැබීම)		

5. 'අ' 'ඉ' 'උ' 'සා' අත් පුසු ලිඟ නිපුස් ලිඟ තමුව
බැගින් ද,

'ආ' 'ඉ' 'ඊ' 'උ' 'ඌ' 'ඍ' අත් ඉතිරි ලිඟ තමුව
බැගින් ද වර තහන්න.

6. යාම, ජම, සිටීම, හිඳීම, දෙසීම, ඉගැනීම යන
අරුත් හඟවන පවතු අගුව බැගින් වර තහන්න.
(‘උපවිශ්’ හිඳීමෙහි පවතු අගු සි.)

7. (1) අත් උපවිශ්.
- (2) නි.
- (3) අත් උපවිශ්.
- (4) උත්තිෂ්.
- (5) වය.
- (6) උත්තිෂ්.
- (7) අප්‍ර: ත බාදන.

(8) බාලෝ හවාමි.

(9) සුවාමි

(10) හවත:

අඩු තැන් පුරවන්න.

8. හෙළවට තහන්න.

අභ්‍යාසාණං ත ගුරුභි බන්ධු:

කාමාභ්‍යාසාණං ත භයං ත ලජ්ජා.

විද්‍යාභ්‍යාසාණං ත සුඛං ත නිද්‍රා

ක්ෂුධාභ්‍යාසාණං ත රුචිභි වෙලා

9. මේ සිලෝව සතු අකුරින් ලියන්න. 'ල' යන්න
යෙදුණු තැන්හි පමණක් ලියන්න. හෙළ 'ල'
යන්න ම.

විසයාරූප

තුන් වන වර:

සකුයෙහි තුන් ගිණියට යෙදෙන්නේ,

චා භාමා භිස්

යන වරු තුන ය.

'චා' යන්නෙන් ගැනෙනුයේ 'ආ' පමණයි. 'ච'
යනු දෘක්වීමේ පහසුව සඳහා යෙදිණ. 'ආ' යන්න පම-
ණක් ගැනිණි නම්, සැදැහුණු තැන්හි වරු රුව පැහැදිලි
ලෙස නොපෙනේ.

ආ භාමා භිස්

යනු යැ නියම වරු රු.

චා = ආ

(1) 'ආ' යන්නෙන් පර කලා 'ඉත' වෙයි.

බාල + චා = බාල + ආ = බාල + ඉත = බාලෙත

(සකුයෙහි 'ආ + ඉ' 'ඒ' වෙයි.)

(2) පුපු නිපුප් 'ඉ' 'උ' දෙකින් පර කලා 'තා' වෙයි.

කපි + වා = කපි + ආ = කපිතා

මඩු + වා = මඩු + ආ = මඩුතා

(3) නිපුප් 'සා' යන්නෙන් පර කලා ද 'තා' වෙයි.

කතී + වා = කතීණා.

(4) 'ආ' යන්නෙන් පර කලා නමුයේ 'ආ' 'අය' වේ.

බාලා + වා = බාලා + ආ = බාලය් + ආ = බාලයා.

(5) සෙසු තත්ති නියම සැදැහීම වේ.

මති + වා = මති + ආ = මතා ('ඉ' 'ය' වෙයි)

තදී + වා = තදී + ආ = තද්ඤ ('ඊ' ද 'ය' වෙයි.)

බෙනු + වා = බෙනු + ආ = බෙන්වා ('උ' 'ච' වෙයි.)

චඩු + වා = චඩු + ආ = චඩ්වා ('උ' ද 'ච' වෙයි.)

පිතා + වා = පිතා + ආ = පිත්තා ('සා' 'ඊ' වෙයි.)

යෝජිත් + වා = යෝජිත් + ආ = යෝජිතා

භ්‍යාමි

වෙනසකට නොයේ පෙර 'අ' යන්න දිගු වෙයි.

බාල + භ්‍යාමි = බාලාභ්‍යාමි

බාලා + , = බාලාභ්‍යාමි

ගිරිභ්‍යාමි, ගුරුභ්‍යාමි, තදීභ්‍යාමි, චඩුභ්‍යාමි, පිතාභ්‍යාමි, යෝජිද්භ්‍යාමි යනාදිය ද විමසන්න.

යෝජිත් + භ්‍යාමි = යෝජිද්භ්‍යාමි

ගොස'කුර පර කලා, අගොස'කුර ද ගොස වේ 'න්' යනු ගොස යි. එ හෙයින් 'න්' යන අගොස'කුර ගොස වැ 'ද්' වේ.

හිස්

(1) 'අ' යන්නෙන් පර කලා 'එස්' වෙයි.

$$\begin{aligned}\text{බාල} + \text{හිස්} &= \text{බාල} + \text{එස්} \\ &= \text{බාලෙස්} \text{ (අ + එ = ඵ)} \\ &= \text{බාලෙ:}.\end{aligned}$$

(2) සෙසු තන්හි වෙනස් නො වේ.

බාලා + හිස් = බාලාහි: ගිරිහි:, ගුරුහි:, තදිහි:, වඩුහි:, කතීහි:, මරුදිහි: යනාදිය ද විමසන්න.

අරුත

බාලෙන	—	බාලයා විසින්;	කරණ කොට;
බාලාහරාමි	—	දෙ බාලයන් විසින්;	„ „ „
බාලෙ:	—	බාලයන්	„ „ „ „
වනෙන	—	වනයෙන්	

සොලෝ ගැට-පදය

අභිතුරාණාමි — අභිය (දනය — වසතුව) නිසා ආතුර (ලෙඩ) වූවකට.

ගුරු: — ගුරෙක්.

ත — නො (වේ.)

(ගුරු: + ත = ගුරුනී සැදැහීම යි.)

බන්ධු: — නැයෙක්.

කාම — රාගය.

විද්‍යා — දැනුම.

සෘෂ්ටා — සා ගින්න.

රුපි: — රිස්සෙක්.

වෙලා — වේලාවෙක්.

තව ද සොලොවක් උගනිමු.

අමනුෂ්‍යමත්තරං නාසති.

නාසති මූලමනෝමයමි.

අයොග්‍යා පුරුෂො නාසති.

යොජකස්සනු දුලිභා.

නඟමු හෙළුවට.

මතුරක් නුකුරෙක් නැත්තේ.

නැත්තේ යැ නොබෙහෙත් මූලෙක්.

තොමනා පුරිසෙක් නැත්තේ.

යෙදුවා නම් දුලුප් යැ ඊ.

(දුලුචු = දුලුචි = දුලුප් — දුලිභ.)

අමනුෂ්‍යමි (මතුරෙකැ නොයෙදෙන) අත්තරං න අසති.
අනෝමයං (මුසුවට නොගැනෙන) මූලං (මූලෙක්) න
අසති. අයොග්‍යා (යම් කිසි කටයුත්තෙකැ යෙදියැ නො-
හැකි) පුරුෂා න අසති. නනු (එහි) යොජකා (යොදන්නා)
දුලිභා.

පාලිය

අංකිතය

1. සකු 5 වැන්න පාලියෙන් කරන්නැ.
2. සකු ස-වැන්න පාලියෙන් කරන්නැ.
3. සකු සත් වැන්න පාලියෙන් කරන්නැ.
4. සිලෝ දෙක මැ පෙරලන්නැ පාලියට.

රැකුල

සකු

අඵ

නිද්දා

සුමා

අයොග්‍ය

පාලි

අඵ

නිද්දා

බුධා

අයොග්‍ය

11. පැදුම

ඇබැසිය

1. ල, ඝ, ඡ යන මෙය සතූ අකුරින් ලියන්න.
2. ල, ඡ දෙක පිළි ගන්නා ලියන්න.
3. ලියන්න. මේ තැනුන් සතූ අකුරින් මි :—
ලල, ලඝ, ලඝ, ලඟ, ලභ, ලබ, ලම, ලව, කල,
ගල, ජල, මිල, වජ, ඤජ.
(ගල් කළ තැන් ද බැඳි සේ සලකන්න.)
4. මේ වදනුන් සතූ අකුරින් ලියන්න :—

ලභිකා	ජායා	(සෙවණ)
ලීලා	(ලීලාව)	ජෙක
ලීලාස:	(බකමුණ)	(දක්ෂ)
ලුප්ත	(මැකූ)	ලීලාස:
ලිප්ත	(ගැ)	(ලීලෙ)
ලොක:	(ලොව)	අලා
විලෙපනම්	(විලෙවුන)	(සුළු)
ජාග:	(එළුවා)	තුලා
ලව්ජනන	(සුන් කළ)	(සම)
ලව්ජන	(ඉදිමුණු)	වල්කල:
ජලවහි:	(වදුරා)	(වැහිරු)
විජලව:	(පෙරළිය)	ගුල්ම:
මිලාන	(මැලවුණු)	(එ තම් රෝගය)
මිලෙව්:	(වත-සරුවා)	මල්ගිනම්
		(ගමන)
		පල්වල:
		(දිය වළ)
		වික්ලවම්
		(වියවුල් බව)
		ග්ලානි
		(ගිලන් බව)
		සඤ්ජනන
		(හොඳට වැසුණු)
		සකාර:
		(‘ස’ යන්න)
		කාජන
		(කරන ලද)
5. 1 වැනි 2 වැනි 3 වැනි වරු පාණ්ණීන් කියු සැටියට පෙන්වන්න. නියම වරු රු කවරේ ද?
6. එක එක නමු වෙසෙසට මේ වරු රු යෙදෙන සැටි පහදන්න.
7. මේ තැන් සඳහන්න:—
අහං + ආගව්ජාමි =

දෙව	+	අභිගතා	=
මූල	+	ආසනම්	=
මුනි	+	ඉන්ද්‍ර:	=
මුනි	+	ඊශවර:	=
දෙව්	+	ඉන්ද්‍ර:	=
දෙව්	+	ඊශ:	=
ගුරු	+	උත්තම:	=
දෙව	+	ඉන්ද්‍ර:	=
ලභිකා	+	ඉන්ද්‍ර:	=
සුර	+	ඊශවර:	=
ලභිකා	+	ඊශවර:	=
එක	+	එකම්	=
දෙව	+	එශවසීම්	=

එක් එක් තැනින් වූයේ කීමෙන් දැයි පැහැදිය යුතු.

8. පෙරලන්නා හෙළවට:—

කාව්‍යසෙවාවිනොදෙන
කාලො ගව්‍යති ධිමතාම්,
ව්‍යසනෙන ව මුඛිණං
නිද්‍රයා කලහෙන වා.

9. සිලොව සතු අකුරින් ලියන්නා.

විශසුරුව

නමු වරු (නාම විභක්ති)

1. සු	ඔහු	ජස්
2. අම්	ඔහුට	ශස්
3. ටා	භ්‍යාම්	භිස්
4. ඔ	භ්‍යාම්	භස්

‘ඛේ’

මෙහි ‘ඛි’ යනු නිකම් යෙදුණෙකි. එ හෙයින් නියම වරුව ‘ඵ’ යනු යි.

‘අ’ යන්නෙන් පර ‘ඛේ’ ‘අය’ වෙයි.

බාල + ඛේ = බාල + ඵ = බාල + අය = බාලාය
ජල + ඛේ = ජලාය

‘ඛේ’ පර කලා පුසු ලිඟු ‘ඉ’ ‘අය’ වෙයි.

‘උ’ ‘අච්’ „

කපි + ඛේ = කපි + ඵ = කපය + ඵ = කපයේ.

ගුරු + ඛේ = ගුරු + ඵ = ගුරච් + ඵ = ගුරචේ.

ආ — ඉ — ඊ — උ — උඹ — යන සරුවෙකින් අත් වන
ලිඟු ලිඟු නමුවකට ‘ඛිත්’ වරුවක් යෙදෙන කලා,

(1) මැද ‘අ’ ආගමය වේ,

(2) නමුයේ ‘ආ’ යන්නත් ආගම ‘අ’ යන්නත් අතර
‘ය’ ආගමය වේ

බාලා + ඛේ = බාලා + ඵ
= බාලා + අ + ඵ (‘අ’ ආගමය)
= බාලා + ය + අ + ඵ (‘ය’ ආගමය)
= බාලාය + ඵ (අ + ඵ = ඵ)
= බාලායේ (ය + ඵ = යේ)

භූමි + ඵ = භූමි + අ + ඵ (‘අ’ ආගමය)
= භූමි + ඵ (අ + ඵ = ඵ)
= භූමිය + ඵ (ඉ = ය)
= භූමේය (ය + ඵ = යේ)

නදී + ඵ = නදී + අ + ඵ (‘අ’ ආගමය)
= නදී + ඵ (අ + ඵ = ඵ)
= නදීය + ඵ (ඊ = ය)

- = නදෙය (ය + ඵ = යෙය)
- බෙනු + ඵ = බෙනු + අ + ඵ ('අ' ආගමය)
- = බෙනු + ඵෙ (අ + ඵ = ඵෙ)
- = බෙනචි + ඵෙ (උ = චි)
- = බෙනෙචෙ (චි + ඵෙ = ඵෙචෙ)
- වඩු + ඵ = වඩු + අ + ඵ ('අ' ආගමය)
- = වඩු + ඵෙ (අ + ඵ = ඵෙ)
- = වඩචි + ඵෙ (උ = චි)
- = වඩෙචෙ (චි + ඵෙ = ඵෙචෙ)

ඉද ලීඟු 'ඉ' 'උ' අත් තමු තීන් වරු ගන්නා කලා, පුපු ලීඟු තමු මෙන් ද ගනී

භූමි + භි = භූමිය + = භූමියෙ

බෙනු + භි = බෙනචි + ඵ් = බෙනචෙ

එ හෙයින් —

භූමෙය, භූමියෙ, බෙනඵෙ, බෙනචෙ යැයි රු දෙක බැගින් වේ

සරුවෙකින් පටන් ගන්නා වරුවක් පර කලා, 'අ' හැර සෙසු සරුවෙකින් කෙලවර වන තීපුස් තමුවට, 'ත්' ආගමය වේ.

වාරි + ඵ = වාරින් + ඵ = වාරිණේ

මඩු + ඵ = මඩුන් + ඵ = මඩුනෙ

කතී + ඵ = කතීන් + ඵ = කතීණේ

'වාරිනෙ' යනු 'වාරිණේ' වූයේ කෙසේ ද?

'ඊ' යන්නේ බලයෙන් 'ත්' යනු ණ වීමෙනි.

මේ බලය 'ම' 'ස' යන දෙකට ද ඇති.

'භි' යනු සරුවෙකින් පටන් ගන්නා වරුවක් ද? එසේ යැ. එහි නියම වරු රුව 'ඵ' යනු යි. ඵ් සරුවක් මැයි. සෙසු තත්හි 'භි' වෙනස් නොවේ.

පිතෘ + ඩේ = පිතෘ + එ = පිත්‍රෙ
 මාතෘ + ඩේ = මාත්‍රෙ
 මරුන් + ඩේ = මරුතෙ

භාෂාමි

තුන් වැන්නෙහි මෙනි.

භාෂ්

මෙය පර කලා 'අ' 'එ' වෙයි.

බාල + භාෂ් = බාලෙභාෂ් = බාලෙභාෂා

සෙසු තත්හි වෙනසෙක් නැති.

බාලාභාෂා, කිරිභාෂා, නදිභාෂා, ගුරුභාෂා, වඩුභාෂා, පිතෘභාෂා,
 මරුදිභාෂා, යොමිදිභාෂා.

සිවු වන බෙදු අරුත

ලක් (ලක්ෂ්) අරුත යි.

බාලාය = බාලයාට
 බාලාභාෂාමි = දෙ බාලයනට
 බාලෙභාෂා = බාලයනට

සොලෝ ගැට-පදය

බිමතාං කාලා: කාවසසෙවාචිතොදෙන ගව්ඡති.

මුඛාණාං ච (කාලා:) වසසතෙන (වා) නිද්‍රයා (වා)
 කලතෙන වා (ගව්ඡති.)

මේ යැ පිළිවෙල.

බිමත් — නුවණවත්. බිමතාං — නුවණවතුන් ගේ.

කාවසසෙවාචිතොද — කච් සෙවීමේ විනෝයාව. කාවස
 සේවනය කිරීමේ විනෝදය (ප්‍රීතිය.)විනෝදෙන
 — ප්‍රීතියෙන්.

මුඛි — මෝඩයා. මුඛාණාං — මෝඩයන් ගේ.

වසසත — වැසත. දු කෙළි, රා පිම් ඇ වැසත නම්.

ව්‍යසනෙන වා — වැසිතයෙන් හෝ,
නිද්‍රා — නින්ද. නිද්‍රායා — නින්දෙන්.
කලහ — බබරය.

උගනිමු තවත් සොලොවක්:—

පාදපාතාං භයං වාතා:
පද්මාතාං ශිශිරෝ භයම්
පඵතාතාං භයං චූෂ්:
සාධුතාං දුෂ්ඨො භයම්.

තහමු හෙළවට:—

පා-පොවුවන් ගේ බිය සි වාතේ.
පිසුමන් ඇල් කල බිය සි.
බිය සි විදුර පව්වන් ගේ.
සුදතන් දුදතා බිය සි.

පාදප — ගස. පාදයෙන් බොහුගේ පාදප. පාපොවු.
ගසේ පාද නම් මුල් යැ. ගස පොළෝ රසය බොත්තේ
පාදයෙන්.

ශිශිර — ඇල් කල. හිම කල. එ කල, පිසුම් වැතැසේ.
චූෂ් — හෙණ.
සාධු — සත්පුරුෂයා.

පාලිය

රැකුල

සකු

පාලි

ඉන්ද්‍ර

ඉන්ද්‍ර

ඊශවර

ඉසාර

ඓශවසී

ඉසාරිය

ලඛිතා + ඉන්ද්‍ර == ලඛිතින්ද්‍ර

මේ යැ පාලියට හුරු සකුයෙහි නම් එක් වර මැ ගුණාදෙශය වෙයි.

ගුණාදෙශය නම් :—

$\left. \begin{array}{l} අ + ඉ \\ අ + ඉ \\ අ + ඊ \\ අ + ඊ \end{array} \right\}$ යන සුවලකට 'එ' අදෙස් වීම යි.

$\left. \begin{array}{l} අ + උ \\ අ + උ \\ අ + උ \\ අ + උ \end{array} \right\}$ යන සුවලකට 'ඔ' අදෙස් වීම යි.

ලඛිකා + ඉන්ද්‍ර = ලඛිකේන්ද්‍ර
 ගඛිනා + උරුමි = ගඛිනාරුමි

පාලියෙහි ද කලාතුරෙකින් ගුණාදෙශය ලැබේ.

ඇබැසිය

1. මෙ තෙක් උගත් සතර වරු පාලියෙහි යෙදෙන අයුරු දක්වන්නා.
2. එක එක අකුරින් කෙළවර වන පාලි නමුව බැගින් ගෙන සතර වර නගන්නා.
3. සකු හත් වැන්න පාලියට හුරු කරන්නා.
4. සිලෝ [දෙක මැ පාලියට කරවන්නා.

12. පාද්‍රම

ඇබැසිය

1. ඔ, ඔ, ග යන මෙය සකු අකුරින් ලියන්නා.
2. එ හැම පිළි ගන්වන්නා.
3. ලියන්නා සකු අකුරින් මේ තැනුත් :—
ඔඔ, ඔඔ, ඔ, ඔඔ, ඔඔ, ඔඔ, ඔඔ, ගඔ, ගඔ, ගඔ, ගඔ, ගඔ.

4. මේ වදනුත් සකු අකුරින් ලියන්න. මැද හල් අකුරු බැඳී සේ සලකන්න.

බමර:	(බෙරය)	උඩුප:	(සද)
බමරු:	(බෙරය)	උඩිසින	(පියා හැඹිම)
බයනම්	(පියා හැඹිම)	අණකම්	(බිජුව)
හිණකිම:	(බෙරය)	ලඬකා	
හිමබ:	(කුඩා දරුවා)	ශඬබ:	(හක)
හිමහ:	(මෝඩයා)	ගඬහ:	(ගහ)
හිමහා	(බිලිඳු දූරිය)	සඬස:	(සමුහය)
ඩුණුඩුහ:	(සපා—සපියා)	හඬගි	(බිඳුම්)
බඩහ:	(කඩුව)	අඬඳි:	(පාදය)
පඩිප:	(වැයුමෙහි	ශ්ලොක:	(සිලොව)
	'ස' සරුව)	ශ්‍රවණම්	(කන)
තිශ්ශොහ	(ශොභා නැති)	අඬව:	(අසා)
ශ්‍රාම	(අඳුරු පැහැ ඇති)	ශ්‍රමශානම්	(සොහොන)

5. 1 වැනි 2 වැනි 3 වැනි 4 වැනි 5 වැනි වරු රු පාණ්ණින් දැක්වූ සැටියට සඳහන් කරන්න. නියම රු කවරේ ද?

6. ඒ රු එක එක නමු වගට යෙදෙන සැටි පැහැදිලිව මැනවි.

7. මේ තැන් සඳහන්තැ, වූ සැටින් පහදන්න.

ප්‍රාණ + අන්ත, මාන + ආහරණ, බාලා + අස්නි,
සහා + ආසනම්, මම + ඉවජා, මම + ඊශවරු,
උමා + ඉන්ද්‍ර, උමා + ඊශවරු, සුසි + උදය,
වෘත්ත + උගරු, ගඬහා + උදකම්, රම්හා + උගරු,
මම + එක, බාලා + එජා, මම + ඵෙශ්වසිම්,
ලඬකා + ඵෙශ්වසිම්, බිම්බ + ඔහු, සකුසා + ඔහු සි,
මම + ඔහුසිම්, කාන්තා + ඔහුසිම්.

8. පෙරළන්නැ හෙළුවට :-

ගුණි ගුණං වෙන්ති න වෙන්ති නිර්ගුණො
 බලි බලං වෙන්ති න වෙන්ති නිබ්බලො
 පිකො වසන්තස ගුණං න වායසො
 කරි ව සිංහසං බලං න මුමකො

9. මතු එන සිලොව ද හෙළුවට පෙරළන්නැ.

10. සිලෝ දෙක මැ සකු අකුරින් ලියන්නැ.

(‘ඝ’ යන්න හෙළ අකුරින් මැ යෙදුව මැනවි.)

විසූරුව

වරු රු

1.	භූ	ඔඟ	ජස්
2.	අම්	ඔඟ්	ශස්
3.	ටා	භ්‍යාම්	හිස්
4.	භේ	භ්‍යාම්	භ්‍යස්
5.	ඔසි	භ්‍යාම්	භ්‍යස්

ඔසි

මෙහි ‘ඔ’ යනු ද ඉන් යැ, ‘ඉ’ යනු ද ඉන් යැ.

නියම වර ‘අස්’ යනු සි.

‘අ’ යන්නෙන් පර ‘ඔසි’ ‘අත්’ වෙයි.

බාල + ඔසි = බාල + අත් = බාලාත් (අ + අ = ආ)

‘ඔසි’ පර කලැ නිපුස් නොවන ‘ඉ’ ‘ඒ’ වෙයි,

‘උ’ ‘ඔ’ වෙයි.

‘ඒ’ යන්නෙන් හෝ ‘ඔ’ යන්නෙන් හෝ පර ‘අ’ ලොප් වෙයි.

කපි + ඔසි = කපි + අස්

= කපේ + අස් (ඉ = ඒ)

= කපේස් (‘අ’ ලොප්)

= කපෙස් (ස් = ඃ)

ගුර + ඛසි = ගුරු + අස්
 = ගුරෝ + අස් (උ = ඕ)
 = ගුරෝස් ('අ' ලෝප්)
 = ගුරෝෂ් (ස් = ෂ)

ලද ලිඟු ආ — ඉ — ඊ — උ — ඌ — නමුවලට සිත්
 වරු පර කලා වන දූ සලකන්න.

බාලා + ඛසි = බාලා + අස්
 = බාලා + අ + අස් ('අ' ආගමය)
 = බාලා + ය් + අ + අස් ('ය්' , ,)
 = බාලාය් + අස් (අ + අ = ආ)
 = බාලායාස් (ය් + ආ = යා)
 = බාලායාෂ් (ස් = ෂ)

හුමි + ඛසි = හුමි + අස්
 = හුමි + අ + අස් ('අ' ආගමය)
 = හුමි + අස් (අ + අ = ආ)
 = හුමිය් + අස් (ඉ = ය්)
 = හුමියාස් (ය් + ආ = යා)
 = හුමියාෂ් (ස් = ෂ)

නදී + ඛසි = නදී + අස්
 = නදී + අ + අස් ('අ' ආගමය)
 = නදී + අස් (අ + අ = ආ)
 = නදීය් + අස් (ඊ = ය්)
 = නදීයාස් (ය් + ආ = යා)
 = නදීයාෂ් (ස් = ෂ)

බෙනු + ඛසි = බෙනු + අස්
 = බෙනු + අ + අස් ('අ' ආගමය)
 = බෙනු + අස් (අ + අ = ආ)
 = බෙනුවාස් (වි + ආ = වා)
 = බෙනුවාෂ් (ස් = ෂ)

$$\begin{aligned}
 \text{වඩු + ඩයි} &= \text{වඩු + අස්} \\
 &= \text{වඩු + අ + අස් ('අ' ආගමය)} \\
 &= \text{වඩු + ආස් (අ + අ = ආ)} \\
 &= \text{වඩ්චි + ආස් (උ = චි)} \\
 &= \text{වඩ්චාස් (චි + ආ = චා)} \\
 &= \text{වඩ්චාූ (ස් = ඡ)}
 \end{aligned}$$

ලද ලිඟු ඉ — උ — නමු, 'ඕත්' වරු, පුම ලිඟු නමු
මෙන් ද ගත්තා බව මතක තැනි නොකරන්න.

4. භූමෙය	නෙර්	භූමියෙ
5. භූමියාූ	,,	භූමිූ
4. ධෙතෙච	,,	ධෙතවෙ
5. ධෙතියාූ	,,	ධෙතොූ

පුසු ලද ලිඟු 'සා' නමුයෙහි 'ඩයි' 'උස්' වෙයි,
'උස්' පර කලා 'සා' ලොප් වේ.

$$\begin{aligned}
 \text{පිතෘ + ඩයි} &= \text{පිතෘ + උස්} \\
 &= \text{පිත් + උස්} \\
 &= \text{පිතුස්} \\
 &= \text{පිතුූ}
 \end{aligned}$$

'මාතුූ' යනාදිය ද මෙ සේ මැ යි.

සෙසු තත්ති (ඩයි) 'අස්' යනු නොවෙනස් වැ යි.

මරුතා, යොජිතා, ජගතා

'හ්‍යාම්' 'හ්‍යස්' දෙක පෙර සේ මැ යි.

පස් වැනි බෙදු අරුත

බාලාත්	=	බාලයා	කෙරෙන්
බාලාහ්‍යාම්	=	දෙ බාලයන්	,,
බාලෙහ්‍යාූ	=	බාලයන්	,,

වතාන්	=	වතයෙන්
වතාහරාමි	=	දෙ වතයෙන්
වතෙහරා	=	වතයෙන්, වතවලින්

සොළොස් ගැට-පදය

- ගුණි — ගුණවත් තෙමේ. ගුණ ඇතියේ ගුණින්.
පලමු වත එක් ගිණි වර ගෙන 'ගුණි' වෙයි.
- වෙන්ති — දනී.
- තිර්ගුණො — (තිර්ගුණා. ගොස 'කුර පර කලා 'අ' 'ඕ' වෙයි.) ගුණ නැත්තේ.
- බලි — බලවත් තෙමේ. බල ඇතියේ බලින්.
- පිකො — (පිකා) කොවුලා. 'වෙන්ති' යැ යි කියවුව යොදා-ගන්නා.
- වසන්තසා — වසන්ත කාලයා ගේ. වසනෙහි.
- වායසා — කපුඩා.
- ත — 'වෙන්ති' යැ යි සබඳ කරන්නා.
- කරි — ඇත් තෙමේ. කර (අත) ඇතියේ කරින්.
'වෙන්ති' යන්න වටහා-ගන්නා.
- සිංහසා — සිංහයා ගේ.
- මුමකා — මියා
- ත — 'වෙන්ති' යැ යි සබඳ කරන්නා.

මේ සොළොව ද උගන්නා

රූපං ජරා සම්ප්‍රබාති තෘෂ්ණා
බලෙජ්ඣ තෙවා පුරුෂාහිමානම්
යාවකු ගුරුභිං ගුණවිඤ්චප්පා
විනායා බලං හන්තායදා ව ලක්ෂම්මි.

- සම්ප්‍රබාති — සියලු සුව.
- තෘෂ්ණා — ලොබ.

- බලෙපු — දුදන්නේ කෙරෙහි. බල = දුදන
 සෙව් — සෙවනය. ඇසුර.
 පුරුෂාභිමානම් — පුරිස් අබිමන. මම පිරිමියෙක්මි යි යන
 උසස් කැමුම
 යාවකු — ඉල්ලීම.
 ගුරුකං — ගුරු බව කරසර.
 ආනමපුජා — තමන් මැ තමන් පුදා-ගැන්ම. තමන් මැ
 තමන් වතා-ගැන්ම.
 විනතා — සිතිවිල්ල. කො තෙකුත් සිතසිතා පසුවීම
 හනන්දයා — හනනි + අදයා.
 හනනි — නසයි.
 අදයා — දයාව තැනි බව.
 ලක්ෂ්මිම් — සිරි. සෝබාව.

මෙහි යෙදුණේ ‘හනනි’ යන එක මැ කියවුව යි. ඉතිරිය යුග ගණනෙකින් යුතු යැ එක් එක් යුගයෙහි එකෙක් කියැවිය යි, අතෙක විඳුව යි. ‘හනනි’ යනු මැ කියවුව යි. කියැවිය එකතින් පළමු වන වර ගෙනැ සිටී. පවසන්නැ අරුත.

පාලිය

ඇබ්බිය

1. මෙ තෙක් උගත් වරු රු පස් ගණය පාලියෙහි යෙදෙන අයුරු දක්වන්නැ.
2. එක එක අකුරින් කෙළවර වන පාලි තමුව බැගින් පස් වරු ගණ ගන්වන්නැ.
3. සිලෝ දෙක මැ කරවන්නැ පාලියට.

රුකුල

පාළි වර නැගිල්ලක් සපයා-ගන්නා. යම් කිසිවක් ඔබට නොසිතන්න වූ විට, බලනු පිණිස ය, වතපොත් කරනු පිණිස නො වේ.

සකු	පාළි
වෙන්ති	වේදති
නිර්ගුණ	නිග්ගුණ
නිබ්බල	නිබ්බල
සිංහසය	සිංහසය
මුෂක	මුෂික
භූමෙය	භූමියා
තද්දෙය	තද්දියා, තජ්ජා
ධෙතෙක	ධෙතියා
වධිවෙව	වධුයා
(5) කපෙය	කපිමිභා — ...ස්මා
(5) ගුරොය	ගුරුමිභා — ...ස්මා
(5) බාලායාය	බාලාය
(5) භූමයාය	භූමියා
(5) තද්දය	තද්දියා, තජ්ජා
(5) ධෙතියාය	ධෙතියා
(5) වධිවාය	වධුයා
(5) පිතුය	පිතුමිභා — ...ස්මා
(5) මාතුය	මාතුයා
— භය	— භී, — භ
තෘෂ්ණා	තණ්හා
පුරුෂ	පුරිස
යාවකු	යාවතා
ගුරුත	ගුරුතත
ආත්ම	අත්ත
ලක්ෂමි	ලක්ඛි

13. පැදුම

අවබෝධය

1. ඉ, ඊ, කි, හ යන මෙය සතූ අකුරින් ලියන්න.
2. කි, හ දෙක පිළි ගන්වන්න.
3. ජකි, ක්කි, ජණ, ජත, ජම, හය, හු, හල, හව යන තැනුන් සතූ අකුරින් ලියන්න.

(මැද හල් අකුරු බැඳි සේ සලකන්න.)

4. මේ වදනුන් ලියන්න. සතූ අකුරින් :—

ඉහු:	(සකා)	හුන	(‘හුන’ ජාතිය)
ඊශ්වර:	(ඉසුරා)	හෘදයමි	(ලය)
ඉවජ:	(කැමැත්ත)	හෙතු:	(කාරණය)
ඊශාන:	(ඉසුරා)	හෙම	(රහිත් කල)
කිංකාර:	(බිඟු තද)	හෝරා	(හෝරාව)
කික්කි:	(සැඩ සුළඟ)	හෙහ	(මිහෙත්)
කිරිති	(වහා)	හුසව	(ලුහු)
කිල්ලරි	(බෙරය)	මධ්‍යාහ්න:	(මැදි දවල)
උජ්ඣත	(හරතා ලද)	පරාජිත:	(පස් වරාව)
හය:	(අසා - අශ්වයා)	ජිහ්වා	(දිව)
හානි:	(විපත)	සහ්‍ය	(ඉවැසියා හැකි)
අභි:	(තරා)	ආත්මාද:	(සතුව)
හිත	(පහත්)	බ්‍රහ්මා	(බිඟු)
බහු	(බොහෝ)	ජිහ්ම	(ඇඳ)

5. 1, 2, 3, 4, 5, 6 වැනි වරු රු පාණ්ණීන් කියූ සැටියට දක්වා, එක-එකින් ගත යුතු නියම වරු රු වෙන් කරන්න.

6. එක් එක් වගෙහි නමුවට මේ වරු රු යෙදෙන සැටින් පහදන්නා.

7. මේ තැන් සඳහන්නා :—

හසිනි + අලකාරය, මුනි + ආශ්‍රමය,
කපි + ඉන්ද්‍රය, ගිරි + ඊශ්වරය,
අති + උග්‍රමි, කපි + උග්‍රය,
මුනි + සාමහය, ඉති + එවම,
එති + ඵලය, කානති + ඔසය,
අග්නි + ඔග්‍රධම, ග්‍රි + අපත්‍රපා,
නදී + ආශ්‍රමය, ග්‍රි + ඉන්ද්‍රය,
දෙවි + ඊශ්‍රය, දෙවි + උපගතය,
නදී + උග්‍රමි, දෙවි + සාමහම,
නදී + එමා, මති + ඵලාවණය,
නදී + ඔසය, දෙවි + ඔග්‍රධම.

8. පෙරලන්නා හෙළවට :—

සම්පූර්ණකූම්භො න කරොති ශබ්ද-
මධෝ සටො සොමමුපෙති නුතම්.
විද්වන් කුලිතො න කරොති ගම්,
ගුණෙන්ර්විතිතා බහු ජල්පයනති.

9. ලියන්නා සොලොව සතු අකුරින්.

විශයාර්ථ

වරු

1. සු	ඔග	ජස්
2. අම්	ඔගට්	ශස්
3. ටා	භයාම්	හිස්
4. ඔච	භයාම්	භයස්
5. ඔසි	භයාම්	භයස්
6. ඔස්	ඔස්	ආම්

ඛස්

මෙහි ද 'ඛි' යනු ඉන් යැ. ඉතිරි වනුයේ 'අස්' යනු පමණෙකි. එ හෙයින් 'ඛිසි' වරෙහි ද 'ඛස්' වරෙහි ද සාරය එක යැ. එ පමණ මැ ද? 'ජස්' 'ශස්' දෙ වරෙහි ද සාරය එ මැ යි.

'අ' නමුයේ 'ඛස්' යනු 'සස' වෙයි.

$$\begin{aligned}\text{බාල} + \text{ඛස්} &= \text{බාල} + \text{අස්} \\ &= \text{බාලසස} \quad (\text{අස්} = \text{සස})\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}\text{වත} + \text{ඛස්} &= \text{වත} + \text{අස්} \\ &= \text{වතසස} \quad (\text{අස්} = \text{සස})\end{aligned}$$

සෙසු නමුවලට 'ඛස්' වර යෙදෙනුයේ 'ඛිසි' වර යෙදෙන්නා සේ මැ යැ.

බාලා	+	ඛිසි	=	බාලායා:
හිරි	+	,,	=	හිරෙ:
භූමි	+	,,	=	භූමේ, භූමියා:
ගුරු	+	,,	=	ගුරො:
බෙහු	+	,,	=	බෙහොයා, බෙහියා:
වටු	+	,,	=	වට්ටා:
පිතෘ	+	,,	=	පිතු:
මාතෘ	+	,,	=	මාතු:

ඔස්

අ - ආ - නමුවකට මෙය යෙදෙන කලැ මැද 'ස්' ආගමය වේ, 'ආ' ලුහු වේ.

$$\begin{aligned}\text{බාල} + \text{ඔස්} &= \text{බාල} + \text{ස්} + \text{ඔස්} \quad ('ස්' \text{ ආගමය}) \\ &= \text{බාලයොස්} \quad (\text{ස්} + \text{ඔ} = \text{යො}) \\ &= \text{බාලයොයා} \quad (\text{ස්} = \text{යා})\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}\text{බාලා} + \text{ඔස්} &= \text{බාලා} + \text{ස්} + \text{ඔස්} \quad ('ස්' \text{ ආගමය}) \\ &= \text{බාලායොස්} \quad (\text{ස්} + \text{ඔ} = \text{යො}) \\ &= \text{බාලයොස්} \quad ('ආ' \text{ ලුහුව}) \\ &= \text{බාලයොයා} \quad (\text{ස්} = \text{යා})\end{aligned}$$

සෙසු තන්හි වෙනසක් නැති

කපි + ඔස්	= කපෙයා: (ඉ = ය)
ගුරු + ඔස්	= ගුරෙයා: (උ = ච)
භූමි + ඔස්	= භූමෙයා: (ඉ = ය)
බෙහු + ඔස්	= බෙහෙයා: (උ = ච)
නදී + ඔස්	= නදෙයා: (ඊ = ය)
වටු + ඔස්	= වටුවො: (උ = ච)
පිතෘ + ඔස්	= පිත්රො: (සා = ඊ)
මාතෘ + ඔස්	= මාත්රො: (සා = ඊ)

ඉ, උ, සා නිපුණ් නමුවට 'න්' ආගමය වන බව ඔබ දනිති.

ගුප්ති + ඔස්	= ගුප්තිනො:
මධු + ඔස්	= මධුනො:
කතී + ඔස්	= කතීනො:

ආමි

පණ්කුරකට පසු වැ මේ 'ආමි' යෙදෙන කලැ, මැද 'න්' ආගමය වේ 'නාමි' පර කලැ පෙර පණ්කුර දිගු වේ.

බාල + ආමි	= බාල + න් + ආමි ('න්' ආගමය)
	= බාල + නාමි (න් + ආ = නා)
	= බාලානාමි ('අ' දිගු වීම)

බාලා + ආමි	= බාලා + න් + ආමි
	= බාලානාමි

කපි + ආමි	= කපි + න් + ආමි
	= කපි + නාමි
	= කපිනාමි

ගුරුණාමි, පිතෘණාමි යනාදිය ද සිදු වන සේ සලකන්න.

මරුන් + ආම් = මරුනාම්

‘න්’ ආගමය නො වේ. ඇයි?

ස වැනි වරු අරුත

බාලස - බාලයා ගේ

බාලයෝ - දෙ බාලයන් ගේ

බාලනාම් - බාලයන් ගේ

වතස - වතයා ගේ; වතයේ

වතයෝ - දෙ වතයන් ගේ; දෙ වතයේ

වතනාම් - වතයන් ගේ; වතයේ; වතවල

සැදැහුම් (සංකී)

අ, ඉ, උ, සි, හ යන මේ හුදු පණ හඬ හි.

හඬ දෙකක් මුසු වැ නුමු හෙයින් හුදු යැ.

එ, ඵෙ, ඔ, ඔඃ යන මේ මුසු පණ හඬ හි.

අ	+	ඉ	=	එ
අ	+	එ	=	ඵෙ
අ	+	උ	=	ඔ
අ	+	ඔ	=	ඔඃ

එ සතර මුසු වැ නිපදනා සැටි යැ මේ.

එක් වගෙහි හුදු පණ හඬ දෙකක් එක්වැන් වූ කලැ, දෙකට මැ ඒ වගෙහි එක් දිගුවෙක් වේ.

අ	+	අ	=	ආ
අ	+	ආ	=	ආ
ආ	+	අ	=	ආ
ආ	+	ආ	=	ආ

සෙස්ස ද මෙ බිඳු යැ

ඉ	+	ඉ	=	ඊ
උ	+	උ	=	උඃ
සි	+	සි	=	සිඃ

‘ක’ යන්තෙහි දිගුවක් නැති යෙහි.

ඉ, උ, සි, හ යන සතර, පණ හඬක් පර කලැ ක්‍රමයෙන් ය, වි, ඊ, ඒ බවට පැමිණේ දිගු වුව ද මේ වෙයි.

අති + උත්තමම් = අත්‍යුත්තමම් (ඉ = ය)

ලඝු + අක්ෂරම් = ලඝ්වක්ෂරම් (ල = ව්)

පිතෘ + ආසනම් = පිත්‍රාසනම් (සෘ = ඊ)

කි + ආකාරය = ලාකාරය (කි = ල)

සොලෝ ගැට-පදය

සම්පූර්ණ, කුමාර (කලය,) ගබ්දා න කරොති; අභි (අභික් පිරුණු,) ස්ව (කුමාර,) නූතන (ඒකාන්තයෙන්,) සොම (ගොසට,) උපෙති (පැමිණේ.) විද්වත් (උගත්,) කුලික (කුලවත් තෙමේ,) ගජ (උඩගු බව,) න කරොති; ගුණේ (ගුණයන් විසින්,) විහිතා (ඉතා හිත වුවාහු,) බහු (බොහෝ කොට,) ජලපයන (දොඩන්.)

පාලිය

අබ්බාසිය

1. මෙ තෙක් උගත් ස-වරු පාලියෙහි යෙදෙන අයුරු දක්වන්න.
2. එක එක අකුරින් කෙළවර වන පාලි නමුච බැගින් ස-වරු ගන්වන්න.
3. සිලෝච පාලියට තඟන්න.

රුකුල

සකු	පාලි
ගබ්ද	සද්ද
අභි	අභි
උපෙති	උපෙති
විද්වත්	විද්වතු
ගජ	ගබ්බ
ගුණේ	ගුණෙහි
ජලප	ජපප
(6) කපෙ:	කපිතො, කපිස්ස
(6) ගුරො:	ගුරුතො, ගුරුස්ස
(6) පිත්‍ර:	පිත්‍ර, පිත්‍රතො, පිත්‍රස්ස
පිත්‍රාසනම්	පිත්‍රතං
(6) මාත්‍ර:	මාත්‍රා
මාත්‍රාණම්	මාත්‍රතං

14. පැදුම

ඇබ්බැසිය

1. සිං සිං යන දෙක සකු අකුරින් ලියන්න.
2. ඔබ කැමැති තොපණ'කුරක් ගෙන සියලු පිළි ගත්වන්න.

3. මේ වදන් සකුයෙන් ලියන්න:—

සිංහ:	(උතුර)
සිංහය:	(වලසා)
සිංහවෙද:	(සිංහ වේදය)
සිංහ	(තොවක්)
සිංහම	(ණය)
සිංහය:	(ඉදහය)
සිංහය:	(ගොතා)
සිංහ:	(ඉසියා)

4. සත් වරු රු පාණ්ණින් කී සැටියට දක්වන්න.
5. අ, ආ, ඉ, ඊ, උ, ඌ, ඹ, සිං නමු එක එක ලිඟුයෙහි වර නැගෙන සැටි සඳහන් කළ මැනවි.
6. සඳහා (සකු කොට) නියර දක්වන්න:—

මඩු + අනු, හානු + ආතප්,
 සාඩු + ඉදම්, බෙහු + ඊක්කණම්,
 හානු + උදය, වාරු + උරුරු,
 ලඝු + සිංකාර, ගුරු + සිංකාර,
 සාඩු + එතත්, එතු + ඓරාවණ,
 මඩු + ඔස, හානු + ඔහුසිම්,
 වඩු + අළුතම්, වඩු + ආසනම්,
 වඩු + ඉහු, වඩු + ඊක්කණම්,
 ශ්‍රීගු + උකර්, වඩු + උරුරු,
 වඩු + සිංප්ඵි,
 වඩු + එකා, ශ්‍රීගු + ඓහුසිම්,
 වඩු + ඔස, වඩු + ඔහුසිම්.

7. පෙරලන්නැ හෙළවට:—

අසනි ග්‍රීවා ගිරො නාසනි
 දොඹ භූපේෂ කරවර්ජනො
 ගිතාකරණසාමමෝසා
 ත රාමො ත ව රාවණ:

8. කොලොව ලියන්නැ සකු අකුරින්.

වියසුරුව

	එක්.	දෙ.	බුහු.
1.	සු	ඔඟ	ජස්
2.	අම්	ඔඟ්ටි	ශස්
3.	ටා	භයාම්	හිස්
4.	බෙ	„	භයස්
5.	ඔසි	„	„
6.	ඔස්	ඔස්	ආම්
7.	හි	„	සුජ්

මේ සැ වරු ගණ සත.

බි

මෙහි ද 'ඔ' යනු ඉන් සැ. නියම වරු රුව 'ඉ' යනු යි.
 'අ' නමුයේ ('ඔ') 'ඉ' වෙනස් නො වේ.

$$\begin{aligned} \text{බාල} + \text{ඔ} &= \text{බාල} + \text{ඉ} \\ &= \text{බාලේ} \quad (\text{අ} + \text{ඉ} = \text{එ}) \end{aligned}$$

සකුයෙහි 'අ + ඉ' දෙක 'එ' වෙයි.

'ඉ' 'උ' නමුළුවල 'ඔ' වරුවට 'ඔඟ' යනු මාරු වේ. මේ
 'ඔඟ' පර කලා පෙර පණකුර ලොප් වේ.

$$\begin{aligned} \text{කපි} + \text{ඔ} &= \text{කපි} + \text{ඉ} \\ &= \text{කපි} + \text{ඔඟ} \quad (\text{ඔ} = \text{ඔඟ}) \\ &= \text{කප්} + \text{ඔඟ} \quad ('ඉ' \text{ ලොප්}) \\ &= \text{කපෙඟ} \quad (\text{ප්} + \text{ඔඟ} = \text{පෙඟ}) \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ගුරු} + \text{ඔ} &= \text{ගුරු} + \text{ඉ} \\ &= \text{ගුරු} + \text{ඔඟ} \quad (\text{ඔ} = \text{ඔඟ}) \\ &= \text{ගුර්} + \text{ඔඟ} \quad ('උ' \text{ ලොප්}) \\ &= \text{ගුරෙඟ} \quad (\text{ර්} + \text{ඔඟ} = \text{රෙඟ}) \end{aligned}$$

‘භි’ පර කලා පුසු, ලද ‘සා’ ‘අර්’ වෙයි.

$$\begin{aligned}\text{පිතෘ} + \text{භි} &= \text{පිතෘ} + \text{ඉ} \\ &= \text{පිතර්} + \text{ඉ} \quad (\text{සා} = \text{අර්}) \\ &= \text{පිතරි} \quad (\text{ර්} + \text{ඉ} = \text{රි})\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}\text{මාතෘ} + \text{භි} &= \text{මාතෘ} + \text{ඉ} \\ &= \text{මාතර්} + \text{ඉ} \\ &= \text{මාතරි}\end{aligned}$$

‘සා’ හැර අන් පණ් ‘කුරෙකින්’ කෙළවර වන ලද නමුවෙකැ ‘භි’ ‘ආම්’ වෙයි.

‘ආ’ යන්නට පර වැ මේ ‘ආම්’ වන කලා මැද ‘ය්’ ආගමය යි.

$$\begin{aligned}\text{බාලා} + \text{භි} &= \text{බාලා} + \text{ඉ} \\ &= \text{බාලා} + \text{ආම්} \quad (\text{භි} = \text{ආම්}) \\ &= \text{බාලා} + \text{ය්} + \text{ආම්} \quad (\text{‘ය්’ ආගමය}) \\ &= \text{බාලායාම්} \quad (\text{ය්} + \text{ආ} = \text{යා})\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}\text{භූමි} + \text{භි} &= \text{භූමි} + \text{ඉ} \\ &= \text{භූමි} + \text{ආම්} \\ &= \text{භූමිය්} + \text{ආම්} \quad (\text{ඉ} = \text{ය්}) \\ &= \text{භූමියාම්} \quad (\text{ය්} + \text{ආ} = \text{යා})\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}\text{නදී} + \text{භි} &= \text{නදී} + \text{ඉ} \\ &= \text{නදී} + \text{ආම්} \\ &= \text{නදීය්} + \text{ආම්} \quad (\text{ර්} = \text{ය්}) \\ &= \text{නදියාම්} \quad (\text{ය්} + \text{ආ} = \text{යා})\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}\text{ධෙත්‍ර} + \text{භි} &= \text{ධෙත්‍ර} + \text{ඉ} \\ &= \text{ධෙත්‍ර} + \text{ආම්} \\ &= \text{ධෙත්ථි} + \text{ආම්} \quad (\text{රි} = \text{ථි}) \\ &= \text{ධෙත්ථාම්} \quad (\text{ථි} + \text{ආ} = \text{ථා})\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}\text{වඩු} + \text{භි} &= \text{වඩු} + \text{ඉ} \\ &= \text{වඩු} + \text{ආම්} \\ &= \text{වඩ්ථි} + \text{ආම්} \quad (\text{රිභ} = \text{ථි}) \\ &= \text{වඩ්ථාම්} \quad (\text{ථි} + \text{ආ} = \text{ථා})\end{aligned}$$

'ඕ' පර කලා පුඤ්ඤ, ලද 'සා' 'අර' වෙයි.

$$\begin{aligned}\text{පිතෘ} + \text{ඕ} &= \text{පිතෘ} + \text{ඉ} \\ &= \text{පිතර්} + \text{ඉ} \quad (\text{සා} = \text{අර්}) \\ &= \text{පිතරි} \quad (\text{ර්} + \text{ඉ} = \text{රි})\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}\text{මාතෘ} + \text{ඕ} &= \text{මාතෘ} + \text{ඉ} \\ &= \text{මාතර්} + \text{ඉ} \\ &= \text{මාතරි}\end{aligned}$$

'සා' හැර අන් පණ්ණාසකරකින් කෙළවර වන ලද තමුවෙකැ 'ඕ' 'ආම්' වෙයි.

'ආ' යන්නට පර වැ මේ 'ආම්' වන කලා මැද 'ය්' ආගමය යි.

$$\begin{aligned}\text{බාලා} + \text{ඕ} &= \text{බාලා} + \text{ඉ} \\ &= \text{බාලා} + \text{ආම්} \quad (\text{ඕ} = \text{ආම්}) \\ &= \text{බාලා} + \text{ය්} + \text{ආම්} \quad ('ය්' \text{ ආගමය}) \\ &= \text{බාලායාම්} \quad (\text{ය්} + \text{ආ} = \text{යා})\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}\text{භූමි} + \text{ඕ} &= \text{භූමි} + \text{ඉ} \\ &= \text{භූමි} + \text{ආම්} \\ &= \text{භූමිය්} + \text{ආම්} \quad (\text{ඉ} = \text{ය්}) \\ &= \text{භූමියාම්} \quad (\text{ය්} + \text{ආ} = \text{යා})\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}\text{නදී} + \text{ඕ} &= \text{නදී} + \text{ඉ} \\ &= \text{නදී} + \text{ආම්} \\ &= \text{නදීය්} + \text{ආම්} \quad (\text{ර්} = \text{ය්}) \\ &= \text{නදියාම්} \quad (\text{ය්} + \text{ආ} = \text{යා})\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}\text{ධෙත්තු} + \text{ඕ} &= \text{ධෙත්තු} + \text{ඉ} \\ &= \text{ධෙත්තු} + \text{ආම්} \\ &= \text{ධෙත්තචි} + \text{ආම්} \quad (\text{රි} = \text{චි}) \\ &= \text{ධෙත්තචාම්} \quad (\text{චි} + \text{ආ} = \text{චා})\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}\text{චට්ඨ} + \text{ඕ} &= \text{චට්ඨ} + \text{ඉ} \\ &= \text{චට්ඨ} + \text{ආම්} \\ &= \text{චට්ඨචි} + \text{ආම්} \quad (\text{රිභ} = \text{චි}) \\ &= \text{චට්ඨචාම්} \quad (\text{චි} + \text{ආ} = \text{චා})\end{aligned}$$

‘ඉ’ ‘උ’ ලීඳ නමු, පුසු නමු මෙන් ද සිත් වර ගන්නා බව මතක තැති නොකරන්න.

භූමි + සි = භූමිසාමි හෝ භූමිභූ

බෙහු + සි = බෙහිව්ව්ව් ,, බෙහෙභූ

‘අ’ යනු හැර සෙසු පණ්කුරෙකින් කෙලවර වන නිපුණ් නමුවත් පණ්කුරු වරත් අතර ‘න්’ ආගමය වන බව ද මතක තැති නොකැරේ වා.

ගුප්ති + සි = ගුප්ති + ඉ
= ගුප්තින් + ඉ
= ගුප්ති

මධු + සි = මධු + ඉ
== මධුන් + ඉ
= මධුති

කව්‍යා + සි == කව්‍යා + ඉ
== කව්‍යාන් + ඉ
== කව්‍යාණි

හලන් නමුවට නිකම් මැ ‘ඉ’ යෙදේ.

මරුන් + සි == මරුන් + ඉ
== මරුති

යොමින් + සි == යොමින් + ඉ
== යොමිති

ජගන් + සි == ජගන් + ඉ
== ජගති.

බිස්

ස වැන්නෙහි මෙනි.

සුප්

මෙහි ‘ජ’ යන්න ඉන් යැ. නියම වර ‘සු’ යනු යි. ‘සු’ යෙදෙන කලි නමුණේ ‘අ’ යන්න ‘ඒ’ වෙයි.

බාල + සුප් == බාල + සු
== බාලේ + සු (අ = ඒ)
== බාලේසු (සු = ජු)

‘අ’ ‘ආ’ දෙක හැර සෙසු පණ්කුරකට පසු වූ ‘සු’ වර ‘සු’ වෙයි.

බාලා + සුජ් == බාලාසු
කපි + සුජ් == කපිසු == කපිසු
ගුරු + සුජ් == ගුරුසු == ගුරුසු
නදී + සුජ් == නදීසු == නදීසු
වඩු + සුජ් == වඩුසු == වඩුසු
පිතෘ + සුජ් == පිතෘසු == පිතෘසු
මරුත් + සුජ් == මරුත්සු

සත් වැනි වරු අරුත

බාලෙ = බාලයා කෙරෙහි
බාලයෝ = දෙ බාලයන් ,,
බාලෙසු = බාලයන් ,,
වනෙ = වනයෙහි
වනයෝ = දෙ වනයෙහි
වනෙසු = වනයෙහි; වනවල

සැදැහුම

උ = උ
උ = උ^භ } = උ^භ
උ^භ = උ
උ^භ = උ^භ

වෙන පණ්කුරක් පර කලා ‘උ’ හෝ ‘උ^භ’ හෝ ‘ච්’ වෙයි.

සිලෝ ගැට-පදය

ත්‍රිව්‍යා (බෙල්ල) අසනි (ඇති.) ශිරා (හිස) න අසනි (තැනි.)
දොඹා භූජ්‍ය (දෙබාහු) කරවර්ජනො (අතුල් තැන්පාත්‍ර යැ.)
ශිතාහරණසාමප්‍රියා (ශිතාහරණයෙහි සමත් බව ඇත්-
තේ යැ.) රාමා න (රාමයා නො වේ.) රාවණා ව න.

මේ හේරුවිල්ලෙකි. තෝරන්නා.

‘ශිතාහරණසාමප්‍රියා’ යන්නට අරුත් තුනක් දිය යුතුය. ‘ශිතා + ආහරණ + සාමප්‍රියා’ යැ යි ගත් කලා

‘ශීතාව ගෙනා ඊමෙහි සමන් බව ඇත්තේ යැ’ යන අරුත ලැබේ. ඒ සමන් බව ඇත්තේ රාමයා යැ. රාවණයා පැහැර-ගෙනා ආ ශීතාව රාමයා නැවැතා ගෙනා ගියේ යැ.

‘ශීතා’ යනු යැ රම් බිරිය ගේ නම. ඇතැම් තන්හි ‘ශීතා’ යනු ද යෙදුණු බව පෙනේ.

‘ශීතා + හරණ + සාමප්‍රියා’ යැ යි ගත් කල ‘ශීතාව පැහැර-ගෙනා යාමේ සමන් බව ඇත්තේ’ යනු අරුත යි. රාවණයා යැ.

‘ශීත + ආහරණ + සාමප්‍රියා’ යැ යි ගත, ‘ශීතය (ශීතල භාවය) දුරු කිරීමේ සමන් බව ඇත්තේ යැ’ යන අරුත යෙදෙයි. ‘රාම’ ‘රාවණ’ යන අරුත් නොයෙදෙන බව කියැවිණ. කීමෙක් ද?

තවත් එ බඳු මැ තේරුවිල්ලෙකි:—

අසුති නාසුති ශිරො නාසුති
බාහු ස්නාතො නිරභූලී
නාසුති පාදද්වයං ගාසි—
මඛගමාලිඛගති ස්වයම්.

අසුති (ඇටයෙක්,) න අසුතිං ශිරා න අසුති. බාහු ස්නාතො (දෙ බාහුවෙක් වෙයි.) නො නිරභූලී (එ දෙක ඇඟිලි රහිත යැ.) පාද-ද්වයං න අසුති. ස්වයං (තෙමේ,) අඛගං (ඇඟ,) ගාසිමි (තද කොටා,) ආලිඛගති (වැලැදැ-ගනී)

කියන්නා කීමෙක් දැයි.

පාලිය

ඇබ්‍රහිමය

1. සත් වරු රු පාලියෙහි යෙදෙන සැටි දක්වන්නා.
2. එක එක අකුරින් කෙළවර වන නමුත් බැගින් පාලියට වර නගන්නා.
3. සිලෝ දෙක පාලියට නගන්නා.

රුකුල

සකු
බාලායාම්
කපෙණ
ගුරෙණ
භූමෙණ, භූමාමි
බෙහෙණ, බෙත්වාමි
නදුම්
ගුටිති
බාලෙත්තු
කපිත්තු
ගුරුත්තු
පිතෘත්තු
මාතෘත්තු
ග්‍රීවා
ශිරා
ද්වෙණ
භූෂණ
සාමප්‍රිය
අස්පි
සවයම්

පාළි
බාලායං, බාලාය
කපිමිති, කපිසම්.
ගුරුමිති, ගුරුසම්.
භූමියං, භූමියා
බෙහුයං, බෙහුයා
නදියං, නදියා
සුටිති, සුටිමිති, සුටිසම්.
බාලෙත්තු
කපිත්තු, කපිත්තු
ගුරුත්තු, ගුරුත්තු
පිතෘත්තු, පිතරෙත්තු
මාතෘත්තු, මාතරෙත්තු
ගිවා
ශිරො
ද්වෙ, ද්වෙ
භූෂා
සාමප්‍රිය
අට්ඨි
සයං

15. පැදුම

අබ්බාසිය

1. සකුයෙහි ලිඛිතට ඉතා පහසු අකුරක් ඉතා අමාරු
අකුරක් පවසන්න.
2. ඔළුන් ඉරින් පුරා නොවැසෙන අකුරු කවරේ ද?
3. පා පිල්ල වෙතස් ලෙසකට යෙදෙන්නේ කවර
අකුරු හා ද?
4. සියලු සත් වරු රු ගෙන; ඉන් අකුරු හැර, සෙස්ස
සරු වරු යැ, සිටු වරු යැ යන දෙ ගොඩට
බෙදන්න.

5. ඇමැතුමෙහි යෙදෙනුයේ කවර වරු ද?

6. තඟන්තැ සකුවට:—

පුනේ	දෙ පුතුනි	පුතුනි
ලදේ	දෙ ලදුනි	ලදුනි
හරිය	දෙ හරියෙහි	හරියෙහි
බිම	දෙ බිමෙහි	බිමෙහි
තදිය	දෙ තදියෙහි	තදියෙහි
ගුර	දෙ ගුරුනි	ගුරුනි
වඩුව	දෙ වඩුවෙහි	වඩුවෙහි
පියේ	දෙ පියෙහි	පියෙහි
මව	දෙ මවුනි	මවුනි
වතය	දෙ වතයෙහි	වතයෙහි
වාරිය (දිය)	දෙ වාරියෙහි	වාරියෙහි
මඩුව	දෙ මඩුවෙහි	මඩුවෙහි

7. ගලපා තියර දක්වන්නැ:—

පිතෘ + ආසන්නම්, භ + ආකාරය,
මාතෘ + සෘණම්, තෘෘ + අණ,
ග්‍රාමෙ + එඛකා, නෙ + අත,
ගෝ + අත, නෙ + අක, ගෝ + අක.

8. පෙරලන්නැ හෙළවට:—

පුහුනකසථා ව යා විද්‍යා පරහසෙත ව යඳුබතම්
කාසීකාලෙ සමායාතෙ ත සා විද්‍යා න තඳුබතම්

9. ලියන්නැ සොලොව සතු අකුරින්.

ඇමැතුම

සකුයෙහි ඇමැතුම සඳහා ද යෙදෙනුයේ පළමු වන වරු මැයි. වෙනසෙක් නම්, එක් හිණි වර ලොප් වීමයි. ඇතැම් තන්හි තව ද සුළු වෙනස් කම් ඇති වේ.

සුර + සුප් = සුර (වර ලොප් වීමයි.)

ඔහු, ජස් දෙ වර පෙරු සේ මැයි.

(සරන හෙයින් — දිගට පවත්නා හෙයින් — පණ හඬ
ගරු නම් යැ. සිටුවනා හෙයින් — දිගට නො පැවැතූ
නවත්තා හෙයින් — නොපණ හඬ සිටු නම් යැ.)

1. ස්	ඔඟ	අස්
2. අම්	,,	,,
3. ආ	භ්‍යාමි	භිස්
4. ඵ්	,,	භ්‍යස්
5. අස්	,,	,,
6. ,,	ඕස්	ආම්
7. ඉ	,,	සු

සරු වරු, සිටු වරු දෙ ගොඩට වෙන් කරන්නා.

සැදැහුම

සරුවක් පර කලා,

‘සා’ ‘ර’ වෙයි	—	පිතෘ + උක්කම	=	පිත්‍රුක්කම
‘සා’ ‘ල’ වෙයි	—	සා + අනුබකි	=	ලනුබකි
‘ඵ’ ‘අස්’ වෙයි	—	භො + අ	=	භය
‘ඕ’ ‘අම්’ වෙයි	—	භො + අ	=	භව
‘ඵ’ ‘ආස්’ ,,	—	භො + අ	=	භාය
‘ඔ’ ‘ආම්’ ,,	—	භො + අ	=	භාව

‘පිතෘ + සාණම්’ යන තන්හි ‘සා’ ‘ර’ නො වේ. ඇයි? දෙක
එක් වගෙහි සරු යැ. එ හෙයින් දෙක එක් වැ එක්
දිගුවෙක් වේ. පිතෘණම්.

‘ගෘහෙ + ඵකි’ යන තන්හි ‘ඵ’ + ‘ඵ’ එකතු වැ එක් දිගු
සරුවක් වැ ‘ගෘහෙකි’ යැ යි නො සැදැහේ ද?
නො වේ. ‘ඵ’ යනු එක් සරුවක් නොවන හෙයින්.
‘ඵ’ යනු ‘අ + ඉ’ යන දෙක යැ. එ හෙයින් ගෘහෙ +
‘ඵකි’ යනු ‘ගෘහ් අ + ඉ අ + ඉ කි’ යන්නට සම යැ.
එක් වගෙහි සරු දෙකෙක් එක් වැ තැනි. ‘ඵ’ ‘අස්’
වෙයි. ගෘහස් + ඵකි = ගෘහස්කි

‘ඔ’ යනු ‘අ + උ’ දෙක ය. එ හෙයින් ‘ඔ + ඔ’ එක් වුව ද එක් දිගුවක් නො වේ.

සිලෝ ගැට-පදය

පුස්තකසථා (පොතෙහි සිටි) යා විද්‍යා (යම් දැනුමෙක් — ශාස්ත්‍රයෙක් ද, පරහසෙන (අනුත් අත්ති) යන් ධනං ව (යම් දතයෙක් ද,) කාසීකාලෙ සමායානෙ (කටයුත්තට කල් පැමිණි සඳා) සා විද්‍යාන (ඒ දැනුමෙක් නො වේ,) තත් ධනං න (ඒ දතයෙක් නො වේ.)

දැනුම දැනුමක් වනුයේ කවර විටදී? [දතය] දතයක් වනුයේ කවර විටදී?

උගනිමු තව ද සිලෝවක්:—

කිම්ඡටමනාං බරසුකරාණාං

කිං රතනභාරො මාගපක්ෂිණාං ව

අකසස දීපො බබිරසස ගීතං

මුඛිසස කිං ශාස්ත්‍රකථාප්‍රසංගං

තගමු කෙඵවට:—

ගද්ධුවතට හුරතට කිම රස අහර

මුවතට සියොතුතට කිම මහරු මිණි හර

අදහට පහන බිහිරා හට ගී දහර

දදහට කිම සතර මග දෙඩුම මතහර

කිම් ඉඡටම් අනාම් = කිම්ඡටමනාං; බර — ගද්ධුවා; සුකර — හුරා; රතනභාර — රුවන් හර; මිණි මාලය; දීප — පහන; බබිර — බිහිරා; ශාස්ත්‍රකථාප්‍රසංග — සතර (ශාස්ත්‍ර) පිළිබඳ කතායෙහි යෙදීම.

සොලොවේ අරුත ඔබ හේ බසින් ලියුව මැනවි.

පාලිය

ඇබැසිය

1. ඇබැහුම පාලියෙහි යෙදෙන සැටි පවසන්නැ.
2. සතු හ වැන්න පාලියට තහන්නැ.
3. සිලෝ දෙක හරවන්නැ පාලියට.

රුකුල

සකු	පාළි
පුත්‍ර	පුත්ත
කානෙන	කනෙන
හරේ	හරි
භූමේ	භූමි
තදි	තදි
ගුරො	ගුරු
චට්‍ඨ	චට්‍ඨ
පිතා:	පිතා, පිත
මාතා:	මාතා, මාත
චාරි - චාරේ	චාරි
මට්‍ඨ - මට්‍ඨො	මට්‍ඨ
කාසී	කාරිය
ඉඡට්‍ඨ	ඉච්ඡ
රතන	රතන
මාග	මිග
පකෂිත්	පකෂි
මුඛි	මුඛ
කාසත්‍ර	කාස
ප්‍රසංග	පසංග

ගුණවତୀ